

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΧΡΗΣΗ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ ΚΙ ΑΝΑΛΗΨΗ
ΡΙΣΚΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΟΠΩΝ**

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΜΑΡΟΥΣΑ ΚΥΡΙΤΣΗ
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ**

ΠΑΤΡΑ 2008

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η σημασία της ανάληψης ρίσκου και η χρήση ναρκωτικών κατά τη διάρκεια των διακοπών είναι ένα πρόβλημα το οποίο απέκτησε μεγάλη σημασία τα τελευταία χρόνια. Η ανάπτυξη του τουρισμού από το τέλος των εχθροπραξιών του Β παγκόσμιου πολέμου και μετά, υπήρξε θεαματική. Πολλές περιοχές αναπτύχθηκαν οικονομικά από το φαινόμενο του τουρισμού σε σημείο να εξαρτώνται από αυτό. Με την μεγαλύτερη διείσδυση σε διεθνείς αγορές η διαφήμιση της Ελλάδας και «του προϊόντος» που προσφέρει επέφεραν την προσέλκυση τουριστών από άλλα κράτη γειτονικά και μη. Η μαζική αυτή προσέλευση έχει διάφορες επιδράσεις στον τουρισμό μας σε σημείο κορεσμού, από το οποίο ξεκινάνε άλλες αναζητήσεις για επιμέρους διαφορετικές δραστηριότητες όχι τόσο συνηθισμένες.

Έτσι αρχίζουν οι περιπετειώδης μορφές του τουρισμού που πολλές φορές παίρνουν αρνητική τροπή μέσω του αλκοόλ και διαφόρων παράνομων ουσιών που διακινούνται μεταξύ τουριστών. Τα ναρκωτικά ήταν είναι κι όπως φαίνεται θα παραμείνει ένα επίκαιρο θέμα για συζήτηση. Επειδή η αντιμετώπιση αυτού του κοινωνικού προβλήματος, πρέπει να είναι «ολική», ο τομέας πρόληψη και ενημέρωση έχει μεγάλη σημασία. Είναι υπόθεση εθνικής σημασίας, η οποία χρειάζεται συναίνεση και σύνθεση απόψεων. Σε συνδυασμό με το κύριο προϊόν που «πουλάει» η χώρα μας το οποίο είναι ο τουρισμός η ανάληψη ρίσκου μπορεί να γίνει αντιληπτή από πολλές σκοπιές.

Ο τύπος της πτυχιακής βασίζεται σε δευτερογενή έρευνα και αφορά την εξέταση της θεωρητικής προσέγγισης των ναρκωτικών και του ρίσκου όσον αφορά τον τουρισμό. Γίνεται ανάλυση και σύγκριση των θεωριών και των σκοπιών για την αντίληψη του ρίσκου και του κινδύνου. Εξηγείται γιατί τα κοινωνικά προβλήματα όπως η παραβατικότητα νέων, η εγκληματικότητα, η δυσλειτουργία της οικογένειας που δυσχεραίνει την επικοινωνία των μελών της, τα διαζύγια, το άγχος, η αναποτελεσματική λειτουργία του σχολείου, η ανεργία οδηγούν σε αδιέξοδο και έχουν ως αποτέλεσμα όλο και περισσότεροι νέοι άνθρωποι να καταλήγουν στα ναρκωτικά. Τέλος περιγράφονται τρόποι με τους οποίους μπορεί να μειωθεί σημαντικά η χρήση προκειμένου το πρόβλημα αυτό να μην διογκωθεί ακόμη περισσότερο.

Σκοπός της εργασίας είναι η ανάλυση της προσωπικότητας του ρίσκου συναρτήσει των διακοπών και των ναρκωτικών και πως αυτά διαμορφώνουν την τουριστική συμπεριφορά των ατόμων.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	2
1 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ	
1.1 Εισαγωγή.....	4
1.2 Τουρισμός και ναρκωτικά	4
1.3 Στόχοι της εργασίας.....	7
1.4 Δομή της εργασίας.....	8
2 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΟΥ ΡΙΣΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ	
2.1 Παράγοντες που παρακινούν τους τουρίστες σε διάφορους προορισμούς.....	9
2.2 Είδη τουρισμού που απαιτούν ρίσκο.....	9
2.3 Τουρισμός ναρκωτικών και οι επιδράσεις του.....	12
2.4 Φάσεις συμπεριφοράς.....	13
2.5 Ψυχαναλυτική θεωρία.....	15
2.6 Εξελικτικές προοπτικές.....	17
2.7 Σύγχρονη θεωρία.....	18
2.8 Υπό-διαστάσεις της θεωρίας των επιδιωκόμενων αισθήσεων.....	20
2.9 Αξιολόγηση και φύση του ρίσκου.....	22
2.10 Τι είναι συμπεριφορά ρίσκου.....	23
2.11 Ανάλυση ρίσκου στην υγεία.....	25
2.12 Πως εξηγούν οι κοινωνικές συνθήκες την επιθυμία ανάληψης ρίσκου και περιπέτειας κατά την διάρκεια των διακοπών.....	26
3 ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ	
3.1 Σκιαγράφιση του κοινωνικού φαινόμενου ναρκωτικών.....	29
3.2 Κοινωνικές παράμετροι που οδηγούν στα ναρκωτικά (τοξικομανία).....	30
3.3 Παράγοντες που συμβάλλουν στη διάδοση των ναρκωτικών.....	31
4 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥΣ	
4.1 Οι επιπτώσεις του τουρισμού στην ηθική συμπεριφορά των ατόμων.....	33
4.1.1 Εγκληματικότητα.....	33
4.1.2 Πορνεία.....	34

4.1.3 Ναρκωτικά.....	34
4.1.3.1 Τουρισμός Ναρκωτικών.....	36
4.2 Οι κοινωνικό-πολιτιστικές αρνητικές επιπτώσεις.....	38
4.3 Ενεργητικές & παθητικές περιοχές που δημιουργεί ο τουρισμός ναρκωτικών.....	39
4.3.1 Ενεργητικές χώρες στον τουρισμό ναρκωτικών.....	40
4.3.2 Παθητικές χώρες στον τουρισμό ναρκωτικών.....	46
4.4 Το φαινόμενο των Άγγλων τουριστών.....	47
5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ	
5.1 Παγκόσμια έκθεση για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών.....	50
5.1.1 Λιγότερο από το 5% των ενηλίκων παίρνουν ναρκωτικά.....	50
5.1.2 Η αποτελεσματικότητα του ελέγχου των ναρκωτικών.....	51
5.1.3 Παγκόσμια Έκθεση για τα ναρκωτικά.....	51
5.1.4 Οι αγορές κάνναβης και αμφεταμινών παρέμειναν σταθερές.....	52
5.1.5 Νέοι δρόμοι εμπορίου.....	52
5.1.6 Εστίαση στην υγεία και τα ανθρώπινα δικαιώματα.....	53
5.2 Τρόποι αντιμετώπισης.....	53
5.2.1 Μείωση της προσφοράς.....	53
5.2.2 Νομοθεσία για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών.....	54
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	57
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	61

1. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

1.1 Εισαγωγή

Ο τουρισμός αποτελεί έναν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας του οποίου η σημασία είναι δύσκολο να υποβαθμιστεί ή να αγνοηθεί σε πολλές χώρες του κόσμου. Εκτός από τις οικονομικές επιδράσεις, η ανάπτυξη του τουρισμού σε ορισμένο τόπο και χρόνο ασκεί και πολλές άλλες επιδράσεις κοινωνικές, πολιτιστικές, οικονομικές και περιβαλλοντολογικές στον τόπο υποδοχής οι οποίες συμβάλλουν σημαντικά στην επιβίωση και ανάπτυξη του βιοτικού επιπέδου των μόνιμων κατοίκων των τουριστικών προορισμών. Πολλές φορές όμως αυτή η ανάπτυξη είναι δύσκολο να επιτευχθεί όταν ο τουρισμός που προσελκύει ένας τόπος υποδοχής είναι κακός τουρισμός.

Η εργασία αυτή θα επικεντρωθεί κυρίως σε δυο τομείς. Αρχικά αναλύεται παρακάτω η ανάληψη ρίσκου από την θεωρητική (βάση θεωριών) και την πρακτική πλευρά (ανάλυση συμπεριφορών) των τουριστών. Σε δεύτερο πλάνο αναλύονται οι λόγοι για τους οποίους ρισκάρει κάποιος την υγεία του με την λήψη ναρκωτικών. Επίσης η επίδραση των ατόμων που κάνουν χρήση ναρκωτικών ουσιών στους διάφορους τουριστικούς προορισμούς και οι συνέπειες που δημιουργούνται. Τα προβλήματα που θα αναπτυχθούν παρακάτω αφορούν τις συνέπειες σε δυο κατηγοριών τουριστικούς προορισμούς ενεργητικούς (οι οποίοι δέχονται τον τουρισμό ναρκωτικών και προωθούν τον τόπο τους για διακοπές σε τουρίστες που θέλουν να κάνουν χρήση ναρκωτικών) και παθητικούς (οι οποίοι είναι τουριστικοί προορισμοί που ενώ έχουν νομικές απαγορεύσεις για χρήση ουσιών έχουν τουρισμό ναρκωτικών παρά τη θέληση τους με κακές συνέπειες όπως οι διάφορες διαμάχες τουριστών και ντόπιων, καταστροφές και άλλα που περιγράφονται στη συνέχεια) προκειμένου να διαχωριστούν οι στάσεις των δυο διαφορετικών περιπτώσεων με τις αρνητικές και θετικές τους συνέπειες αντίστοιχα.

1.2 Τουρισμός και ναρκωτικά

Ο τουρισμός είναι μια πανάρχαια και πανανθρώπινη υπόθεση. Ξεκινά από την τάση του ανθρώπου να δει και να γνωρίσει και σύμφωνα με τον φιλόσοφο Αριστοτέλη «ο άνθρωπος φύσει του ειδέναι ορέγεται» δηλαδή τη δίψα της γνώσης την έχει ο άνθρωπος έμφυτη. Πέρα όμως απ' αυτή την έμφυτη τάση τόσο άλλωστε ενδογενή, στον ανθρώπινο

χαρακτήρα, ιδιαίτερα ο σύγχρονος άνθρωπος έχει και πολλούς άλλους εξωγενείς λόγους, για να επιζητά την ανάπτυξη του τουρισμού. Όπως αναφέρει ο Βουτηράκης (2005) ο τουρισμός δεν είναι όμως ένα γεγονός και μια πραγματικότητα ατομικής μόνο ωφέλειας. Είναι μια αλλαγή και ένα ταρακούνημα, του συλλογικού τρόπου ζωής των παραδοσιακών κοινωνιών.

Ιδιαίτερα στη χώρα μας έφερε μια «πολιτιστική επανάσταση» με πολλά θετικά και αρνητικά παρεπόμενα. Σύνδεσε τη μέχρι χθες αποκομμένη από τον ευρωπαϊκό κορμό, ελληνική περιφέρεια με την διεθνή κοινότητα, πρόβαλε σε διεθνή κλίμακα τις απaráμιλλες ομορφιές της. Αυτό το γκρέμισμα των τειχών του άλλοτε ελληνικού επαρχιακού γκέτο, άνοιξε απέραντες πύλες για διανθρώπινες σχέσεις θετικής επικοινωνίας του Έλληνα της επαρχίας με λαούς άλλων θρησκευτικών παραδόσεων, ηθών και εθίμων. Έτσι, η μέσα από τα κανάλια του τουρισμού επικοινωνία του Νεοέλληνα με συνανθρώπους άλλων φυλών, του έχει δώσει την πολύτιμη αίσθηση και εμπειρία, ότι είναι κι αυτός μέλος μιας παγκόσμιας οικογένειας που λέγεται πανανθρωπότητα. Η «ανάμειξη» ντόπιων - τουριστών δημιουργεί νέα κοινωνικά δεδομένα, νέες κοινωνικές νόρμες και νέους κοινωνικούς συσχετισμούς, φαινόμενα τα οποία συχνά οδηγούν σε σημαντικές κοινωνικές «παρεκκλίσεις». Αυτές οι παρεκκλίσεις μπορεί να είναι θετικές και αρνητικές. Συγκεκριμένα θα αναλύσουμε μια αρνητική παρέκκλιση του τουρισμού που είναι τα ναρκωτικά.

Ο τουρισμός ναρκωτικών ή ναρκωτουρισμός είναι ταξίδι με σκοπό τη λήψη ή τη χρήση ναρκωτικών για προσωπική χρήση, τα οποία είναι είτε μη διαθέσιμα είτε παράνομα στην χώρα κάποιου. Ο τουρισμός ναρκωτικών μπορεί να οριστεί επίσης ως φαινόμενο όπου η χρήση ουσιών αποτελούν εμπειρία του ταξιδιού. Αυτό συμπεριλαμβάνει την διάσχιση των συνόρων μιας χώρας για να πάει σε κάποια άλλη να λάβει τις ουσίες που δεν διατίθενται στη δική του ή ακόμη να ταξιδέψει ακόμη πιο μακριά πέρα από τα σύνορα της ηπείρου που κατοικεί. Ο τουρισμός ναρκωτικών είναι επίσης γνωστός σε φοιτητικές κοινότητες. Συνήθως όταν σε μια χώρα είναι απαγορευμένα εκτός από τη χρήση ουσιών, το αλκοόλ και το τσιγάρο, τότε πολλοί φοιτητές πηγαίνουν σε κάποια άλλη όπου αυτά επιτρέπονται προκειμένου να ζήσουν νέες εμπειρίες. Ο τουρισμός ναρκωτικών είναι ετερογενής και κυρίως περιλαμβάνει την αναζήτηση ευχαρίστησης, νέων αισθήσεων και της τάσης φυγής έστω και για λίγο από την πραγματικότητα. Πέρα από την αναψυχή που μπορεί να προκαλεί σε μια μερίδα ανθρώπων έχει και εξίσου πολλές επιπτώσεις. Ο τουρισμός ναρκωτικών έχει πολλές νομικές επιπτώσεις, κυρίως για τα πρόσωπα που τον ασκούν όπου πολλές φορές

διακυνδινεύουν να οδηγηθούν σε λαθρεμπόριο ναρκωτικών αν προσπαθήσουν να μεταφέρουν ναρκωτικές ουσίες στην χώρα τους αντί να τις καταναλώσουν στην χώρα που επισκέφτηκαν. Σε πολλές χώρες μπορεί ακόμη και η διαδικασία της κατανάλωσης ναρκωτικών να είναι από μόνη της ένα αδίκημα.

Υπάρχουν χώρες που η χρήση ναρκωτικών επιτρέπεται και η νομοθεσία είναι πιο χαλαρή όσον αφορά το θέμα της χρήσης ουσιών πολλοί πάνε για να αποκτήσουν νέες και απαγορευμένες εμπειρίες για τα δεδομένα της χώρας τους. Σύμφωνα με την καμπάνια του YAD (Youth Against Drugs) νεολαία ενάντια στα ναρκωτικά, για πολλές φτωχές χώρες, ο τουρισμός είναι μια κρίσιμη εισοδηματική πηγή, που παρουσιάζει την ελπίδα καλύτερου μέλλοντος. Κατά συνέπεια καταβάλλεται κάθε προσπάθεια για να παρέχετε στους τουρίστες ότι αυτοί θελήσουν. Οι αποκαλούμενοι τουρίστες ναρκωτικών μπορούν μερικές φορές να είναι αρμόδιοι για την αποδυνάμωση της δυνατότητας των ντόπιων πληθυσμών μιας περιοχής να ζήσουν σύμφωνα με τις παραδόσεις τους. Αυτό που απ' τη μεριά του τουρίστα μπορεί να φανεί ως αθώα δειγματοληψία των τοπικών προϊόντων, μπορεί στην πραγματικότητα να έχει εκτεταμένες συνέπειες: Όπως για παράδειγμα όταν τα ναρκωτικά είναι διαθέσιμα στους ντόπιους, είναι επίσης ευκολότερα διαθέσιμα στους τουρίστες. Αυτοί οι άνθρωποι, εντούτοις, δεν είναι εκπαιδευμένοι στα ναρκωτικά, με συνέπεια να οδηγούνται σε κέντρα αποτοξίνωσης ενώ οι ντόπιοι να μην έχουν τόσες παρενέργειες λόγω της καθημερινής χρήσης αυτών των ουσιών.

Αντίθετα η χώρα μας νομοθετικά απαγορεύει τη χρήση των ναρκωτικών. Η απαγόρευση αυτή δεν παύει να μην προσελκύει όμως τουρίστες που συνηθίζουν να κάνουν χρήση κρυφά ή διακίνηση ουσιών παράνομα. Στην εποχή μας έχουμε μεγάλη ανάπτυξη τουρισμού, ειδικά τώρα με την Ε.Ο.Κ., η επαφή με τους νέους των ξένων λαών είναι εύκολη και συχνή. Οπότε, η μετάδοση των ναρκωτικών είναι το ίδιο συχνή και εύκολη. Ειδικά σε μερικά ναρκωτικά που έχουν μεγάλη ζήτηση. Συχνά ξένοι τουρίστες πασάρουν, ναρκωτικά σε νέους συνήθως σαν μορφή φιλοφρόνησης. Χαρακτηριστικά πρέπει να γίνει ευρώς γνωστό ότι κάθε χρόνο στα τελωνεία της Ελλάδος πιάνονται πάρα πολλά κιλά ναρκωτικών ουσιών που ξένοι τουρίστες προσπαθούν να εισάγουν στη χώρα μας. Αποτέλεσμα αυτού νομικά εισαγωγή στην επικράτεια, που έχει μεγάλες ποινές. Οι «χρήστες του Σαββατοκύριακου» στις διακοπές τους γίνονται καθημερινοί χρήστες. «Μπορείτε να κάνετε ότι θέλετε κάθε μέρα: σεξ, ναρκωτικά ή τζόγο», υπόσχεται ξενόγλωσση ταξιδιωτική ιστοσελίδα για τη χώρα μας. Οι προσδοκίες των επίδοξων χρηστών φαίνονται στον αριθμό των συλλήψεων στα αεροδρόμια της χώρας μας. Σχεδόν δεν περνάει ούτε μία μέρα χωρίς να συλληφθεί τουρίστας με χάπια ή άλλες ναρκωτικές

ουσίες. Όταν αυτά τα άτομα ξεφεύγουν από τους ελέγχους που γίνονται (κάτι που συνηθίζεται στον μαζικό τουρισμό εφόσον συρρέουν κατά δεκάδες τα γκρουπ τουριστών) επιφέρουν διάφορες συνέπειες και κινδύνους στους τόπους που τους υποδέχονται.

1.3 Στόχος της εργασίας

Το θέμα του τουρισμού ναρκωτικών στην χώρα μας δεν είναι ιδιαίτερα γνωστό πόσο μάλλον η διακύβευση που μπορεί να υπάρξει από την χρήση ναρκωτικών όσον αφορά τις διακοπές συγκεκριμένα. Τα ναρκωτικά, μας είναι γνωστά σαν διέξοδος ατόμων που ζουν στο περιθώριο των προβλημάτων τους και αυτοκαταστρέφονται, στον αντίποδα βρίσκονται άτομα που εκμεταλλεύονται αυτή τους την αδύναμη στάση στις εξαρτήσεις. Στην χώρα μας υπάρχουν αρκετά κέντρα απεξάρτησης που συνεργάζονται με ευρωπαϊκούς και παγκόσμιους φορείς. Στόχος της εργασίας είναι η παρουσίαση του φαινομένου της διακύβευσης και των ναρκωτικών και οι συνέπειες που ο συνδυασμός αυτών των δυο παραγόντων μπορεί να επιφέρει. Οι συνέπειες όσον αφορά τα άτομα που συμμετείχαν ενεργά όπως επίσης και στους διάφορους τόπους υποδοχής τουριστών από την παθητική και ενεργητική πλευρά. Για την ανάλυση αυτού του φαινομένου, των συνεπειών του και των επιδράσεων που επιφέρει, έγινε δευτερογενής στατιστική έρευνα.. Στη δευτερογενή στατιστική έρευνα τα δεδομένα συλλέγονται από υπάρχοντα στοιχεία που τηρούν διάφοροι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς στα διοικητικά αρχεία τους (administrative records). Η μεθοδολογία της δευτερογενούς έρευνας ακολουθεί τα στάδια που απαιτούνται από τη γενικότερη μεθοδολογία της στατιστικής έρευνας. Συνήθως, όμως, αξιοποιείται η πληροφορία από το σύνολο των στατιστικών μονάδων, δηλαδή συνήθως αποτελούν απογραφικές έρευνες. Η συλλογή τέτοιας μορφής στατιστικών δεδομένων είναι επίμονη και απαιτεί πλήρη συνεργασία του φορέα παραγωγής της στατιστικής πληροφόρησης και του φορέα που κατέχει ή μέσω του οποίου δύναται να συλλέγει η πληροφορία για το κοινό. Δυστυχώς πάνω στο συγκεκριμένο θέμα των ναρκωτικών και του τουρισμού δεν έχουν γίνει έρευνες στην χώρα μας παρά την μεγάλη σημαντικότητα που έχει για την χώρα μας ο τουρισμός γενικότερα. Οι περισσότερες έρευνες που βρέθηκαν από πλευρά της Ελλάδας αφορούσαν τα ναρκωτικά στους εφήβους στα σχολεία και γενικότερα τα ναρκωτικά σαν κοινωνικό φαινόμενο και όχι σαν εξειδικευμένο πρόβλημα του τουρισμού.

Εξαίρεση αποτέλεσαν οι έρευνες ξένων ερευνητών όπως οι Natal Uriely, Yaniv Belhassen και ο Mueller K. Οι οποίοι αναφέρθηκαν στο θέμα του τουρισμού ναρκωτικών και οι David J. Llewellyn, Franken R. E., Gibson K. J., Zuckerman M., Eysenck H. J., και Sigmund Freud οι οποίοι ασχολήθηκαν με το θέμα της ανάληψης ρίσκου και της αναζήτησης συγκινήσεων κι αισθήσεων κατά τη διάρκεια των διακοπών.

1.4 Δομή της εργασίας

Η εργασία αποτελείται από πέντε κεφάλαια τα οποία βασίζονται σε δευτερογενή έρευνα. Σε κάθε κεφάλαιο

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα είδη τουρισμού που απαιτούν ρίσκο με επίκεντρο στον τουρισμό ναρκωτικών ένα φαινόμενο που δεν συνηθίζεται στην χώρα μας αλλά παρά όλες τις απαγορεύσεις έχει αρχίσει και εμφανίζει κάποια σημάδια του.

Στο δεύτερο κεφάλαιο το ψυχολογικό υπόβαθρο των ατόμων που αναγκάζονται να ρισκάρουν περιγράφεται μέσω των φάσεων της συμπεριφοράς τους. Από μελέτες μεγάλων ερευνητών παρουσιάζονται θεωρίες που ασχολούνται με την ψυχανάλυση, τις εξελεγκτικές προοπτικές, τις υπό-διαστάσεις, την αξιολόγηση του ρίσκου και τέλος την εξήγηση των κοινωνικών συνθηκών για την επιθυμία ανάληψης ρίσκου.

Στο τρίτο κεφάλαιο περιγράφονται οι λόγοι και οι επιπτώσεις της χρήσης ναρκωτικών σαν κοινωνικό φαινόμενο, οι παράμετροι που οδηγούν στα ναρκωτικά και οι παράγοντες που συμβάλλουν στην διάδοσή τους.

Στο τέταρτο κεφάλαιο υπάρχουν οι επιπτώσεις του τουρισμού ναρκωτικών στα άτομα και στους τουριστικούς προορισμούς. Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο χωρίζονται στα δυο οι επιπτώσεις είναι οι επιπτώσεις στην ηθική συμπεριφορά των ατόμων και οι ενεργητική και παθητική στάση των περιοχών τουρισμού με μια επιμέρους ανάλυση στο φαινόμενο του μεγαλύτερου μέρους των τουριστών της Ελλάδας.

Τέλος σύμφωνα με την παγκόσμια έκθεση ναρκωτικών καταλήγουμε σε κάποια συμπεράσματα και τρόπους για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών.

2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΟΥ ΡΙΣΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

2.1 Παράγοντες που παρακινούν τους τουρίστες στους διάφορους προορισμούς

Οι παράγοντες που παρακινούν τους πιθανούς τουρίστες να επισκεφτούν τουριστικούς προορισμούς είναι κατά κύριο λόγο:

- Τα θέλγητρα του τουριστικού προορισμού
- Οι εγκαταστάσεις και υπηρεσίες τουριστικού προορισμού
- Η ευκολία προσέγγισης τουριστικού προορισμού
- Η νοερή εικόνα τουριστικού προορισμού
- Το κόστος επίσκεψης τουριστικού προορισμού.

(Ηγουμενάκης και συν, 1999, σελ.147)

Όλοι αυτοί είναι παράγοντες που παίζουν σημαντικό ρόλο στο που θα πάει κανείς διακοπές. Βέβαια ανάλογα με την καθημερινή ζωή που κάνει ο καθένας αναζητά και τον κατάλληλο τρόπο διακοπών. Σημαντικό ρόλο επίσης λαμβάνουν και άλλοι παράγοντες όσον αφορά την επιλογή του προορισμού. Αυτοί οι παράγοντες αφορούν την ψυχολογία του ατόμου την δράση που θα λάβει κατά την διάρκεια αυτών των δραστηριοτήτων και την πρόκληση των συναισθημάτων που θα επιδιώξει να νιώσει.

Υπάρχουν μορφές τουρισμού με έντονο το στοιχείο του απροσδόκητου, του άγνωστου και της έκπληξης. Τα άτομα που κάνουν αυτής της μορφής τουρισμό συνήθως είναι νέοι άνθρωποι, κατά κύριο δε λόγω ελεύθεροι επαγγελματίες και στελέχη επιχειρήσεων. Επίσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ζήτηση για τουρισμό περιπέτειας προβλέπεται να καλύψει μια ανάγκη του σύγχρονου ανθρώπου των μεγαλουπόλεων για εκτόνωση από το στρες που του προκαλεί ο σύγχρονος τρόπος ζωής και η ανία της ρουτίνας (Ηγουμενάκης και συν, 1999, σελ. 117-118).

2.2 Είδη τουρισμού που απαιτούν ρίσκο

Το ζήτημα των τουριστών που παίρνουν εθελοντικά ρίσκο λαμβάνει προσοχή σε συγκεκριμένα σημεία μελέτης. Αυτά αφορούν κάποια είδη τουρισμού τα οποία

απαιτούν ρίσκο από διάφορες απόψεις και είναι επικίνδυνα είτε για την υγεία του ατόμου είτε για τη σωματική ακεραιότητα αυτού ή των γύρω του. Τέτοιου είδους είναι ο τουρισμός περιπέτειας, ο σεξοτουρισμός, ο τουρισμός παιχνιδιών (gambling), ο γυναικείος σεξοτουρισμός (beach boys) και τέλος ο τουρισμός ναρκωτικών που θα απασχολήσει το μεγαλύτερο μέρος της εργασίας (Lupton.& Tulloch, 2002, pp. 114).

Σεξοτουρισμός

Η εικόνα του τουρισμού που σχετίζεται με το σεξ έχει συνδεθεί συνήθως με αρένες που ταξιδεύουν στις υπό ανάπτυξη ή υπανάπτυκτες χώρες με σκοπό να έρθουν σε σεξουαλική επαφή με πόρνες. Οι περισσότεροι ερευνητές του τουρισμού επικεντρώνονται στη διαπροσωπική δυναμική των σχέσεων μεταξύ των τουριστών και αυτών που παρέχουν σεξουαλικές υπηρεσίες, ειδικά δε στα ζητήματα της διαφοράς του οικονομικού επιπέδου και στην υπεροχή που προκύπτει εξαιτίας της διαφοράς υπέρ του τουρίστα. Οι θεωρίες καθορίζονται γενικότερα κάθε φορά από τη μία ομάδα ερευνητών να βλέπουν διεξοδικά τις πόρνες ως σεξουαλικά θύματα και με την άλλη ως δυνατούς σεξουαλικούς υποκριτές (Truong, 1990, pp. 199).

Στο ίδιο πνεύμα, ένα νέο κύμα της αποικιοκρατίας εμφανίζεται να κατακλύζει τις αναπτυσσόμενες χώρες. Οι γυναίκες στην περιφέρεια του κόσμου γίνονται ο τελευταίος διασωθείς «τουριστικός πόρος», ένα αγαθό που μπορεί να κυκλοφορήσει στην τουριστική αγορά. Ωστόσο, αναγνωρίζει επίσης ότι η πορνεία είναι μια στρατηγική επιβίωσης για πολλές γυναίκες στον τρίτο κόσμο που στερούνται άλλες διεξόδους κέρδους και ικανοποιητικού εισοδήματος. Εκτός από τους παιδόφιλους, λίγη προσοχή έχει δοθεί στον ομοφυλοφιλικό τουρισμό και οι περισσότερες μελέτες που έχουν γίνει αφορούν μόνο τους ετεροφυλόφιλους. Ο τουρισμός με στόχο την αναζήτηση της ερωτικής απόλαυσης που έχει αναπτυχθεί μέσα και στους ήδη αναπτυγμένους προορισμούς έχει συγκεντρώσει επίσης πολύ λίγη προσοχή, ίσως εν μέρει επειδή είναι δύσκολο να τοποθετηθεί σε μια προοπτική εξάρτησης (Oppermann, 1999, pp. 253).

Γυναικείος τουρισμός σεξ, (beach boys)

Τα τελευταία έτη έχει αυξηθεί σημαντικά η αναγνώριση της πραγματικότητας ότι υπάρχει μια αγορά τουρισμού με στόχο την αναζήτηση της ερωτικής απόλαυσης για τους θηλυκούς τουρίστες. Συγκεκριμένα, οι ερευνητές έχουν εστιάσει στις σχέσεις μεταξύ των βορειοαμερικανικών/ευρωπαϊκών γυναικών τουριστών που πηγαίνουν στις

υπανάπτυκτες χώρες στο νότιο ημισφαίριο για διακοπές και έχουν σεξουαλικές σχέσεις με τα τοπικά αρσενικά, τα καλούμενα συνήθως αγόρια παραλιών (beach boys). Ο O'Connell Davidson (1996, 39-48) θεωρεί ότι αυτές οι γυναίκες εξαπατώνται με τη φαντασία των σχέσεων αυτών θεωρώντας τις ρομαντικές παρά σεξουαλικές σχέσεις. Υποστηρίζει ότι είναι τόσο εκμεταλλευτές όσο και οι αρσενικοί τουρίστες, δεδομένου ότι χρησιμοποιούν τη μεγαλύτερη οικονομική δύναμη τους για να αποκτήσουν πρόσβαση και να εκμεταλλευτούν τους οικονομικά ασθενέστερους άντρες του τρίτου κόσμου.

Τουρισμός περιπέτειας

Είναι το σύνολο εκείνων των δραστηριοτήτων που χαρακτηρίζονται από έντονο το στοιχείο της περιπέτειας και στηρίζεται στον ιδιαίτερο χαρακτήρα του φυσικού περιβάλλοντος στο οποίο πραγματοποιείται.

- 1) Trekking: είναι η πεζοπορία μέσα σε μονοπάτια και διαδρομές στο βουνό με συνοδεία επαγγελματιών οδηγών βουνού.
- 2) River trekking: Πεζοπορία στις όχθες και σε ορισμένα σημεία μέσα στα ποτάμια. Οι πεζοπορίες αυτές πραγματοποιούνται τους καλοκαιρινούς μήνες.
- 3) Kayak ποταμού: Κατάβαση ποταμού με Kayak και συνοδεία επαγγελματία οδηγού.
- 4) Rafting: Κατάβαση ποταμού με φουσκωτές βάρκες. Το πλήρωμα αποτελείται από 6-8 κωπηλάτες και έναν επαγγελματία οδηγό ποταμού.
- 5) Monocraft: Κατάβαση ποταμού με μια θέση φουσκωτές βάρκες. Επαγγελματίας οδηγός ποταμού συνοδεύει 5-6 βάρκες.
- 6) Canoe-Kayak: Περιήγηση σε λίμνη σε διαθέσιμα canoe-Kayak με τη συνοδεία επαγγελματία οδηγού.
- 7) Αναρρίχηση: – canyoning: Ανάβαση σε βράχους και αναρριχητικά πεδία με καθοδήγηση έμπειρων συνοδών.
- 8) Mountain bike: Ποδηλασία σε δασικές διαδρομές, με ποδήλατα 28 ταχυτήτων με δισκόφρενα και πλήρη ανάρτηση με συνοδεία επαγγελματία οδηγού.
- 9) ΣΚΙ: Κατάβαση με ειδικά πέδιλα σε χιονισμένες πλαγιές.
- 10) Ιππασία: με εκπαιδευμένα άλογα ακολουθώντας προκαθορισμένες δασικές διαδρομές με τη συνοδεία επαγγελματιών εκπαιδευτών.
- 11) Καταδύσεις: Υποβρύχιες εξερευνήσεις με τον απαραίτητο καταδυτικό εξοπλισμό και τη συνοδεία έμπειρου εκπαιδευτή – δύτη.

Τουρισμός ναρκωτικών

Ο τουρισμός ναρκωτικών είναι συνήθως τουρισμός με σκοπό τη λήψη ή τη χρήση ναρκωτικών ουσιών για προσωπική χρήση η οποία σε κανονικές συνθήκες στην χώρα καταγωγής του τουρίστα είναι μη διαθέσιμα ή παράνομα. Ο τουρισμός των ναρκωτικών μπορεί επίσης να χαρακτηριστεί σαν το φαινόμενο στο οποίο η εμπειρία του ταξιδιού περιλαμβάνει και την χρήση ουσιών που θεωρούνται παράνομες ακόμη και ικανές για εκδίκηση είτε στην χώρα του επισκέπτη είτε στην χώρα υποδοχής. Αυτό μπορεί να συμπεριλαμβάνει πολλές φορές και την ανάγκη να διασχίσει κάποιος και τα σύνορα της χώρας του ή να επισκεφτεί ένα μακρινό προορισμό προκειμένου να αποκτήσει αυτές τις ουσίες που επιθυμεί. Αυτό συμβαίνει γιατί συνήθως δεν πωλούνται μερικές ουσίες ναρκωτικών σε όλες τις χώρες ακόμη και σε μερικές όπου η χρήση είναι επιτρεπόμενη. Ο τουρισμός ναρκωτικών είναι πολύ δημοφιλής σε άλλες χώρες όπως η Αμερική ιδίως μεταξύ των φοιτητών στα Πανεπιστήμια αλλά επί το πλείστον ξένων χωρών. Οι εμπειρικές μελέτες δείχνουν ότι ο τουρισμός ναρκωτικών είναι ετερογενής και περιλαμβάνει είτε μόνο την αναζήτηση ευχαρίστησης και την τάση φυγής από την πραγματικότητα είτε μια αναζήτηση για τη βαθιά και σημαντική εμπειρία μέσω της κατανάλωσης φαρμάκων. Αυτό το είδος τουρισμού συνήθως έχει πολλές νομικές επιπτώσεις και τα πρόσωπα τα οποία εμπλέκονται συνήθως διακινδυνεύουν να συνεχίσουν σε άλλο επίπεδο τη σχέση τους με τα ναρκωτικά που συνήθως είναι το λαθρεμπόριο ναρκωτικών ή άλλου είδους πρόστιμα ανάλογα με το αν τα περνάνε στην χώρα καταγωγής ή αν τα χρησιμοποιούν στην χώρα υποδοχής. Η επίσκεψη ενός τόπου μόνο και μόνο για την χρήση ή αγορά ναρκωτικών μπορεί να θεωρηθεί εγκληματική είτε για τη χρήση τους είτε για την κατοχή τους (Feagin, 2005).

2.3 Τουρισμός ναρκωτικών και οι επιδράσεις του

Ο τουρισμός ναρκωτικών δεν είναι νέο φαινόμενο ωστόσο οι αλλαγές που έχουν σημειωθεί στην κοινωνία είναι ένας λόγος για την ανάπτυξη του τουρισμού ιδίως σε χώρες που τα ναρκωτικά επιτρέπονται. Σύμφωνα με πρόσφατες διεθνείς και ευρωπαϊκές συμφωνίες, είναι ευκολότερο για τους τουρίστες να διασχίζουν τα όρια μεταξύ κρατών. Επίσης υπάρχουν αλλαγές στις μοντέρνες υπάρχουσες κοινωνίες και μια καλύτερευση

στις συνθήκες ταξιδιού το οποίο επηρεάζει τις ταξιδιωτικές συνήθειες των τουριστών. Παρακάτω επικεντρωνόμαστε στις αρνητικές επιδράσεις του τουρισμού ναρκωτικών και τις συνέπειες αυτού στην οικονομία.

Ο πιο συχνός λόγος θα περιγραφόταν σαν liminality (επίγνωση της ευαισθητοποίησης που ανήκει στην συνείδηση κάτω από την οποία κάτι δεν μπορεί να είναι πεπειραμένο ή αισθητό στο χαμηλότερο όριο). Σύμφωνα με τον Shield (1990) φαίνεται πως αυτή η επίγνωση του ορίου ήταν επηρεασμένη ιστορικά από διάφορους παράγοντες. Στον σημερινό τουρισμό η λέξη liminality περιγράφει τη συμπεριφορά των τουριστών κατά τη διάρκεια των διακοπών. Liminality σημαίνει: “these moments of in between-ness of loss of social bearings”. Δηλαδή κάποιες στιγμές που βρίσκονται στο ενδιάμεσο της καθημερινότητας μεταξύ της απώλειας κοινωνικών ρουλεμάν (Shield, 1990). Συνοπτικά liminality είναι τα όρια της αρνητικής και θετικής συμπεριφοράς των τουριστών περιβαλλόμενη από τον τόπο διακοπών τους (Voase, 2007). Η διάσχιση των συνόρων είναι ένα θεμελιώδες, φυσικό και γεμάτο επίγνωση της συνειδήσεως κατόρθωμα από τα ανθρώπινα όντα, σύμφωνα με το γεγονός ότι τις προηγούμενες γενιές ερευνούσαν για νέες ιθαγένειες ζωής. Αυτές τις μέρες η συνθήκη Schengen επιτρέπει στους ευρωπαίους πολίτες ταξίδια με την διάσχιση λιγότερων συνόρων κάνοντας τους να αισθάνονται ότι αυτό συμβολίζει μια μεγάλη ηπειρωτικά τουριστική εμπειρία.

Ωστόσο η συμφωνία αυτή δημιούργησε ένα δωρεάν ταξίδι για καλύτερες συνθήκες διαβίωσης στις φτωχότερες χώρες, για ασφαλέστερο φαγητό και ένα πιο πράσινο περιβάλλον, χιλιάδες ευκαιρίες για σπουδές στο εξωτερικό, ευκαιρίες αγοραπωλησίας, και παράλληλη δράση στην εγκληματικότητα και την τρομοκρατία (Zondella, 2005). Πολλοί άνθρωποι χρησιμοποιούν τα ελεύθερα σύνορα για εγκληματικούς στόχους όπως πορνεία, διακίνηση μεταναστών, διακίνηση ναρκωτικών και όπλων. Την σημερινή εποχή τέτοιες εγκληματικές ενέργειες είναι ευκολότερες απ’ ότι παλιότερα. Η εγκληματική ενέργεια μπορεί να δράσει διεθνικά. Σ’ αυτή την περίπτωση τα πολιτικά όργανα πρέπει να περιορίσουν την εγκληματικότητα με ειδικούς νόμους.

2.4 Φάσεις συμπεριφοράς

Η συμπεριφορά των τουριστών προσδιορίζεται από πέντε διαφορετικές φάσεις οι οποίες είναι:

1. Φάση αναμονής ή προαγοράς, όπου οι τουρίστες σχεδιάζουν τις διακοπές τους για μήνες ίσως και χρόνια νωρίτερα
2. Φάση που πραγματοποιείται το ταξίδι των διακοπών στο τμήμα μιας περιοχής.
3. Φάση των εμπειριών που ζει κάποιος κατά το χρονικό διάστημα των διακοπών.
4. Φάση της ανασύστασης για το ταξίδι της επιστροφής.
5. Φάση επανάκλησης και ανασυλλογής, όπου οι τουρίστες συχνά σκέφτονται τις εμπειρίες που έζησαν αρκετό καιρό από τότε που πραγματοποιήθηκαν (Pearce, 2005, pp.9).

«Liminality» είναι ένα σχεδιάγραμμα που μας βοηθά να καταλάβουμε το ρόλο του τουρίστα. Ο όρος «liminal» προέρχεται από τη λατινική λέξη «limen» η οποία σημαίνει στο μεταίχμιο ή ενδιάμεσα από δυο ήδη υπάρχουσες καταστάσεις. Για ένα μικρό διάστημα στο οποίο είσαι σε συγκράτηση ανάμεσα σε δυο καταστάσεις, δηλαδή δεν είσαι ούτε εδώ, ούτε εκεί (Selanniemi, 2003,pp. 24).

Η θεωρία της δικαιολογούμενης ενέργειας (theory of reasoned action (TRA) αναπτύχθηκε από τον Martin Fishbein (1975) και τον Icek Ajzen (1980) και η οποία προτείνει ότι η πρόθεση της συμπεριφοράς ενός ατόμου εξαρτάται από την στάση του ατόμου όσον αφορά τη συμπεριφορά και τις υποκειμενικές συνήθειες. Αν ένα άτομο τείνει να έχει μια συμπεριφορά τότε είναι πιθανό ότι το άτομο θα κάνει ότι τον οδηγεί η συμπεριφορά του.

Η θεωρία της οργανωμένης συμπεριφοράς (theory of planned behaviour (TPB)) είναι η θεωρία που συνδέει την στάση του ατόμου με την συμπεριφορά. Είναι βασισμένο στην υπόθεση ότι τα άτομα συμπεριφέρονται σε ένα λογικό βαθμό και σκέπτονται τις επιδράσεις των πράξεων τους.

Η θεωρία της διαπροσωπικής συμπεριφοράς (theory of interpersonal behaviour (TIB)) πάει πάνω από τις δύο προηγούμενες με συμπεριλαμβανόμενες όμοιες επιρροές και περιστασιακά χαρακτηριστικά όταν εξηγούμε τις συμπεριφορές (Maticka-tyndale et al. 1998). Οι Maticka- tyndale et al. (2003) εξηγούν το TIB σαν ένα διάγραμμα τριών επιπέδων.

- 1) Στο πρώτο επίπεδο εξηγεί πόσο οι πρωταρχικές εμπειρίες με συγκεκριμένη συμπεριφορά (π.χ. το κλασικό sex) μαζί με τα προσωπικά χαρακτηριστικά (συμπεριλαμβανομένων το γένος, την ηλικία κ. λ. π.) καταλήγουν στην ανάπτυξη της προσωπικής συμπεριφοράς συσχετισμένη με την στάση του ατόμου.

- 2) Το δεύτερο επίπεδο εξηγεί πως αυτές οι στάσεις μαζί με τις προσδοκίες ανακατεμένες σε μελλοντικές καταστάσεις να επηρεάζουν τους φορείς των προθέσεων όσον αφορά την συμπεριφορά (Maticka-tyndale et al., 2003).
- 3) Και τέλος στο τρίτο επίπεδο πότε και πότε όχι ένα άτομο υποκύπτει σε μια συγκεκριμένη συμπεριφορά (π.χ. το κλασικό sex το καλοκαίρι) είναι θεωρητικά υπομένο σαν επιρροή από ξεχωριστές επιδράσεις από πρόθεση όσον αφορά σ' αυτή τη συμπεριφορά, πρωταρχικές εμπειρίες μ' αυτή τη συμπεριφορά, και την εμπειρία και τις συνθήκες μετρημένες σε μια παρόμοια περίσταση (Maticka-tyndale et al., 2003). Το σχεδιάγραμμα της ενδιάμεσης αυτής κατάστασης είναι ένας πολύ καλός και σίγουρος τρόπος να αναλύσουμε και να εξηγήσουμε την συμπεριφορά των τουριστών τύπου «εξερευνητή» και τύπου «αναζητητή των αισθήσεων».

2.5 Ψυχαναλυτική θεωρία

Σύμφωνα με τον Beck (1992, 94, 95) που κατασκεύασε τους όρους «κοινωνία του ρίσκου» και «σύγχρονη αυτοπαθή μοντερνοποίηση» στην αργή βιομηχανοποιημένη κοινωνία σαν μέρος των διαδικασιών αυτής της μοντερνοποίησης. Σε μια κοινωνία υπάρχει ο κίνδυνος του ρίσκου και η αίσθηση του επικίνδυνου που πολλές φορές γίνεται ηθελημένα για μεγαλύτερες επιδόσεις χωρίς να έχει αξιολογηθεί πραγματικά το μέγεθος του ρίσκου ή ο βαθμός της επικινδυνότητας των πράξεων που πρόκειται να γίνουν. Ανάλογα λοιπόν με το ρίσκο στον εργασιακό τομέα υπάρχει και το αντίστοιχο ρίσκο στον τομέα τον ψυχαγωγικό ή των διακοπών γενικότερα.

Αυτό μας οδηγεί σε δυο διαφορετικές κατηγορίες ανθρώπων οι οποίες χωρίζονται τυπικά ως εξής:

- Είναι εκείνοι που έχουν καθημερινότητα γεμάτη στρες και άγχος. Άτομα που πρέπει να κοιπάσουν σε καθημερινό βαθμό και συνήθως προτιμούν τις ήρεμες διακοπές μακριά από φασαρία ρίσκο και κίνδυνο.
- Εκείνοι που έχουν μονότονη, καθιστική με χαμηλό στρες καθημερινότητα. Τέτοιου είδους άτομα συνήθως προτιμούν τις περιπετειώδης διακοπές που προσφέρουν δόσεις αδρεναλίνης και ρίσκου

Στο μεγαλύτερο κομμάτι θα ασχοληθούμε με άτομα τα οποία αναζητούν την περιπέτεια μέσω του τουρισμού και αναλαμβάνουν την ευθύνη του ρίσκου μέσω της

προσωπικής τους συμμετοχής σε διάφορες δραστηριότητες που θεωρούνται σε κάποιο βαθμό επικίνδυνες αλλά εκτελούνται με προσωπική συναίνεση και από δική τους επιλογή. Lurton & Tulloch (2002, pp. 114). Οι διάφορες μελέτες που έχουν γίνει κατά καιρούς μας δείχνουν ότι η απάντηση στο θέμα του ρίσκου είναι ότι διακινδυνεύοντας οι τουρίστες περιμένουν οι διακοπές τους να είναι το διαβατήριο για να ζήσουν μεγάλες εμπειρίες, συγκλονιστικές σε σχέση με ότι συνήθιζαν να κάνουν και ανάλογα με το πλαίσιο του χρόνου και του τόπου. Τους δίνεται η ευκαιρία να νιώσουν λιγότερο πιεσμένοι και έτοιμοι για περιπέτειες.

Ψυχαναλυτές κατά την αλλαγή του 20^{ου} αιώνα (που είχαν εμπνευστή τον Σίγκμουντ Φρόιντ) κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι δεν είναι κανονικό να εναντιωνόμαστε στους φυσικούς μας φόβους και η συμπεριφορά της ανάληψης ρίσκου είναι τελικά στοιχείο ενός αρρωστημένου μυαλού. Δεν μπορούσαν να αντιληφθούν κανένα λόγο για τον οποίο θα μπορούσε κάποιος να ρισκάρει τη ζωή του. Τελικό αποτέλεσμα ήταν πως αυτοί που ρισκάρουν το έκαναν χωρίς κάποιον συγκεκριμένο λόγο. Δεν κατάφεραν να καταλάβουν την συμπεριφορά της ανάληψης ρίσκου μέσα από τα πλαίσια των δικών τους υποθέσεων τα οποία τους οδήγησαν σε τμηματοποιημένες συμπεριφορές ρίσκου σαν έκφραση αυτοκτονικών τάσεων, προσευχόμενοι για θάνατο ή καταπιεσμένης αντρικής επιβεβαίωσης. Γι' αυτό τον λόγο είχε υποθεί πως άτομα σαν τους αλπινιστές θεωρούνταν άτομα με ελλιπή λογική ή άτομα παθολογικά. Η αλήθεια είναι πως η κληρονομιά αυτής της παλιάς σκέψης συνεχίζει να επηρεάζει παρόλο που η ισορροπία της διανοητικής δύναμης έχει μετατοπιστεί πολύ καιρό από τότε.

Το κύριο πρόβλημα στην εξήγηση της συμπεριφοράς του ρίσκου είναι ότι δεν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία που να υποστηρίζουν αυτές τις απόψεις. Ένας χαρακτηρισμός που θα μπορούσε να αναρτηθεί ενάντια πολλών άλλων ψυχαναλυτικών ιδεών. Ψυχολογικές ερευνητικές σπουδές που έχουν ερευνήσει την νοητική υγεία των ατόμων που ρισκάρουν, χωρίς αποδείξεις ή αντιφάσεις και σε μερικές περιπτώσεις ανάληψη ρίσκου (όπως ιστιοπλοΐα ανοιχτής θαλάσσης) έχουν εμφανιστεί να μας οδηγούν σε αύξηση της αυτοεκτίμησης.

Ομοίως άτομα που παίρνουν χρηματικά ρίσκα γενικά στον εργασιακό τομέα τείνουν να είναι πιο πετυχημένα στις αποφάσεις τους που είναι ο αντίποδας της ιδέας ότι το ρίσκο είναι μόνο αυτοκαταστροφικό. Μία άλλη αδυναμία αυτής της προσέγγισης είναι ότι οι κανονικοί άνθρωποι σκέφτονται άλλες ανάγκες από την ασφάλεια του να παίρνουν αποφάσεις για το πώς θα δράσουν. Εν ολίγης η θεωρία που τοποθετεί την σκέψη της ασφάλειας πάνω απ' όλες σε μια ανελαστική ιεραρχία δεν δίνει καλό

υπολογισμό στις προτεραιότητες των ατόμων στην κανονική ζωή. Ακόμη κι άλλα ζώα έχουν δείξει πως αναλαμβάνουν να ρισκάρουν για κοινωνικούς λόγους. Η ελλοχεύουσα θεωρία λέει πως παίρνοντας ρίσκο ένα πιο αδύναμο ζώο θα πρέπει να αποφεύγει να καταδεικνύει την ανωτερότητα των γονιδίων του και να γίνεται ελκυστικότερο ως σύντροφος. Κατά ενδιαφέροντα τρόπο μερικές μελέτες έχουν βρει αυτό το φαινόμενο και στους ανθρώπους επίσης, με τους ανθρώπους που συμμετέχουν στον αθλητισμό υψηλού κινδύνου (π.χ. πτώση με αλεξίπτωτο) που φαίνεται να είναι πιο σεξουαλικά ελκυστικοί. Ο Φρόντ έκανε διάσημη την ύπαρξη του ασυνείδητου μυαλού και πήρε την υπάρχουσα επίμαχη σκοπιά του ότι οι άνθρωποι κυβερνούνται σημαντικά από επιθετικούς και σεξουαλικούς οδηγούς.

2.6 Εξελικτικές προοπτικές

Υπάρχει μια τάση που καταλήγει στο ότι η ανάληψη ρίσκου είναι απλά απόθεμα από πιο επικίνδυνες εποχές όπου το ρίσκο έπρεπε να παίρνει θέση σε καθημερινή βάση έτσι ώστε να σιγουρευτεί η διαβίωσή μας. Πέντε χιλιάδες χρόνια πριν ο αρχαίος άνθρωπος (αυστραλοπίθηκος) είχε εγκέφαλο σε μέγεθος σαν του χιμπατζή πριν φτάσει η στιγμή να τριπλασιαστεί ο εγκέφαλος μας σε μέγεθος και δομικά γίνει πιο περίπλοκος. Επί του ασφαλούς μπορούμε να πούμε ότι οι σκέψεις μας θα ήταν κάπως πιο πρωτόγονες. Με την προσέγγιση της εποχής των παγετώνων και με πολλούς δυνατούς και επικίνδυνους ανθρωποφάγους εκεί οι πιθανότητες της επιβίωσης μέσα στο λιούρι της ζέστης στην αφρικανική σαβάνα ήταν σίγουρα ενάντια μας. Το κυνήγι, το ψάξιμο και η συλλογή φαγητού ήταν μια δύσκολη διαδικασία γεμάτη κίνδυνο και αυτό δεν ήταν το μοναδικό μας πρόβλημα. Αντιμέτωποι με τόσο επικίνδυνο περιβάλλον ήμασταν αναγκασμένοι να πάρουμε μεγάλο ρίσκο και σε συγκεκριμένα ταξίδια μεγάλης απόστασης ώστε να βρούμε κατάλυμα φαγητό και σεξουαλικούς συντρόφους. Δεν είχαμε καμία επιλογή στην ασφάλεια και στο να παραμείνουμε στο ίδιο μέρος ήταν επίσης τρομακτικά επικίνδυνο εφόσον η πείνα δεν ήταν και πολύ μακριά. Άτομα που δεν είχαν την θέληση να πάρουν ρίσκο καθόλου ήταν απίθανο να επιβιώσουν και οι απόγονοι τους που είχαν σχέση με την ανάληψη ρίσκου θα μπορούσαν να γίνουν πιο συνήθης μέσα από τη φυσική συλλογή.

Ωστόσο οι εγκέφαλοι μας έχουν γίνει κάπως πιο επικοινωνιακοί από τότε, τα πρωτόγονα ένστικτά μας ακόμη ασκούν μεγάλη επιρροή σε μας σήμερα. Από γενετικής

πλευράς ο μοντέρνος άνθρωπος (ο χομοσάπιενς) απλά δεν είναι σχεδιασμένο για πολιτισμένο, βιομηχανοποιημένο είδος και υπάρχει μια μικρή σκέψη όπου τόσο πολλοί άνθρωποι στις αναπτυγμένες χώρες έχουν προβλήματα με το βάρος τους σκεπτόμενοι τις έτοιμες προμήθειες από λιπαρό γεμάτο ζάχαρη φαγητό και την καθιστική μας ζωή. Ο τρόπος με τον οποίο είμαστε κοινωνικοποιημένοι προβάλλει τον τρόπο με τον οποίο οι γενετική μας κληρονομιά εκφράζεται και ίσως οι άνθρωποι που κάνουν ορειβασία σε βράχους παίρνουν ψύχο-ενεργά ναρκωτικά γιατί είναι ανίκανοι να εκφράσουν τα πρωτόγονα ένστικτα τους ώστε να πάρουν ρίσκο στον μοντέρνο κόσμο. Το μοντέλο της διπλής έλικας του (DNA) που είναι υπεύθυνο για την μεταφορά των γενετικών χαρακτηριστικών μπορεί να περιέχει και γονίδια τα οποία να έχουν σχέση με την προθυμία του να ρισκάρει.

2.7 Σύγχρονη θεωρία

Παράλληλα θεωρητικοί όπως ο Zuckerman (1980) σηματοδοτούν τον ρόλο της διαφορετικότητας του είδους προσωπικότητας ανάμεσα σε άτομα που τους αρέσει να παίρνουν ρίσκο και αυτούς που είναι αντίθετοι με την ανάληψη ρίσκου. Τα είδη των προσωπικοτήτων υπογραμμίζουν τα χαρακτηριστικά ενός ατόμου που είναι το ίδιο σημαδεμένα κατά καιρούς και εξηγούν κατ' εξακολούθηση τις συμπεριφορές των ανθρώπων. Όταν σκέφτεσαι τους ανθρώπους ξέρεις καλά πως αν τους παρατηρήσεις διαφέρουν πολύ και η καθημερινή μας γλώσσα είναι γεμάτη από τρόπους που περιγράφουν και συγκρίνουν ανθρώπους. Οι άνθρωποι μπορεί να είναι εξωστρεφείς, αντικοινωνικοί, ντροπαλοί, σίγουροι για τον εαυτό τους, φιλικοί, αγενείς και άλλα. Ενστικτωδώς παρατηρούμε ότι οι άνθρωποι αντιδρούν διαφορετικά σε ίδιες περιστάσεις και αυτές οι διαφορές υπάρχουν λόγω φυσικών αυξομειώσεων στα είδη της προσωπικότητας.

Υπάρχει ένας μικρός αριθμός από μακρινά γνωρίσματα τα οποία προσμετρούν την πλειονότητα των ανθρώπινων προσωπικοτήτων και τα δύο ευρύ γνωρίσματα της «εξωστρέφειας ενάντια της ενδοστρέφειας» και «της συναισθηματικής σταθερότητας ενάντια στις νευρώσεις» που είναι προφανώς τα πιο σημαντικά. Υπάρχει μικρή συμφωνία σκεπτόμενοι τις άλλες κύριες διαστάσεις της προσωπικότητας σύμφωνα με τις προτάσεις του Eysenck (1996) για μια μακρινή διάσταση ψυχωτισμού (ενάντια στον ανθρωπισμό). Οι Costa & Mc Crae (1992 b) πρότειναν τρεις επιπλέον διαστάσεις

(ειλικρίνεια στις εμπειρίες, ευσυνειδησία και αποφασιστικότητα). Κάθε μία από αυτές τις βαθυστόχαστες διαστάσεις της προσωπικότητας αποτελείται από ένα αριθμό από μικρότερες εκδοχές που είναι σε πιο στενό πεδίο, για παράδειγμα οι εξωστρεφείς είναι κοινωνικοί κατηγορηματικοί και έχουν μεγάλο απόθεμα ενέργειας για τις καθημερινές τους δραστηριότητες. Οι εκδοχές της προσωπικότητας είναι περίπου 50% γενετικά αποφασισμένες, πράγμα που οδηγεί πίσω στις εξελικτικές διαφωνίες που αναλύθηκαν παραπάνω. Κατά το μεγαλύτερο μέρος ενεργούμε σήμερα επηρεασμένοι από τη γενετήσια κληρονομιά. Η απομένουσα διαφορά στην προσωπικότητα οφείλεται στον τρόπο με τον οποίο είμαστε κοινωνικοποιημένοι και τον τρόπο που έχουμε ανατραφεί από τους γονείς μας από τους οποίους δεχόμαστε και την μεγαλύτερη επιρροή.

Ο Eysenck (1996) δούλεψε παραγωγικά για πάνω από 50 χρόνια χρησιμοποιώντας κλινικά και πειραματικά στοιχεία για να καθορίσει τις κύριες διαστάσεις της προσωπικότητας και το μοντέλο «Big Three» της προσωπικότητας το οποίο χρησιμοποιείται συνεχώς έως σήμερα. Οι διαστάσεις της προσωπικότητας μας, μας βοηθούν να καταλάβουμε την συμπεριφορά ανάληψης ρίσκου. Επίσης η εξέταση τους μας βοηθάει να προβλέψουμε τέτοιες συμπεριφορές και στη συνέχεια να κατασκευάσουμε ένα ψυχολογικό προφίλ του ρίσκου. Ένα μεγάλο μέρος της έρευνας προτείνει ότι αυτοί που ρισκάρουν τείνουν να είναι πιο κοντά στη στενή έννοια των γνωρισμάτων του «επιδιωκόμενου αισθήματος» ένα μικρότερο στοιχείο γνωρίσματος του ευρύτερου ψυχωτισμού ενάντια στην ανθρώπινη διάσταση.

Ο Marvin Zuckerman (1980) αρχικά ανέπτυξε τη θεωρία της αναζήτησης επιδιωκόμενων αισθήσεων το έτος του 1950 ακολουθώντας μια σειρά από αισθητήρια πειράματα στέρησης. Ξεκίνησε να υποπτεύεται ότι οι άνθρωποι που έγιναν εθελοντές γι' αυτά τα πειράματα μπορεί να μοιράζονται παρόμοια χαρακτηριστικά στην προσωπικότητα τους. Αυτά τα άτομα φαίνονται να είναι χαρακτηριστικά τολμηρά και χωρίς διακρίσεις να είναι πρόθυμα για νέες και συναρπαστικές εμπειρίες ακόμα κι αν περιέχουν ένα βαθμό από κοινωνικό ή φυσικό ρίσκο. Ένας μεγάλος αριθμός σπουδών έχει δείξει ότι οι άνθρωποι που συμμετέχουν σε μεγάλου βαθμού ρίσκο τείνουν να είναι άτομα που επιδιώκουν τις αισθήσεις τους σε μεγάλο βαθμό κάτι το οποίο γρήγορα μας οδηγεί στην υπόθεση ότι οι άνθρωποι παίρνουν ρίσκα με στόχο να αποκτήσουν συναρπαστικές νέες και έντονες εμπειρίες. Μελέτες που συμπεριλαμβάνουν μονογενή δίδυμα που έχουν ανατραφεί χωριστά λένε πως σε μεγάλη αναλογία η επιδιωκόμενη αίσθηση είναι γενετικά συμμετοχη (σχεδόν 60%) και νέες καταλυτικές σπουδές έχουν ξεκινήσει να προσδιορίζουν τα συγκεκριμένα γονίδια που ρυθμίζουν αυτή τη ανάγκη.

Στο μέσο άντρα τείνει να είναι μεγαλύτερος ο βαθμός των αισθήσεων που επιδιώκονται απ' ότι στις γυναίκες, αυτή η επιδίωξη τείνει να μειώνεται όσο μεγαλώνει η ηλικία του ατόμου. Αυτό γίνεται κατά κάποιο τρόπο για να εξηγήσει γιατί πολλοί άνθρωποι διατρέχουν μοιραία ενδεχόμενους κινδύνους και τυχαίνει να συμβαίνει κυρίως σε νεαρούς άντρες. Ωστόσο πρέπει να θυμόμαστε ότι πολλές γυναίκες έχουν αυξημένο αίσθημα επιδίωξης αισθήσεων και ένα μεγάλο μέρος αυτών συμμετέχει σε μεγάλου ρίσκου δραστηριότητες όπως περιπετειώδη αθλήματα, το κάπνισμα, το ποτό και τα ναρκωτικά.

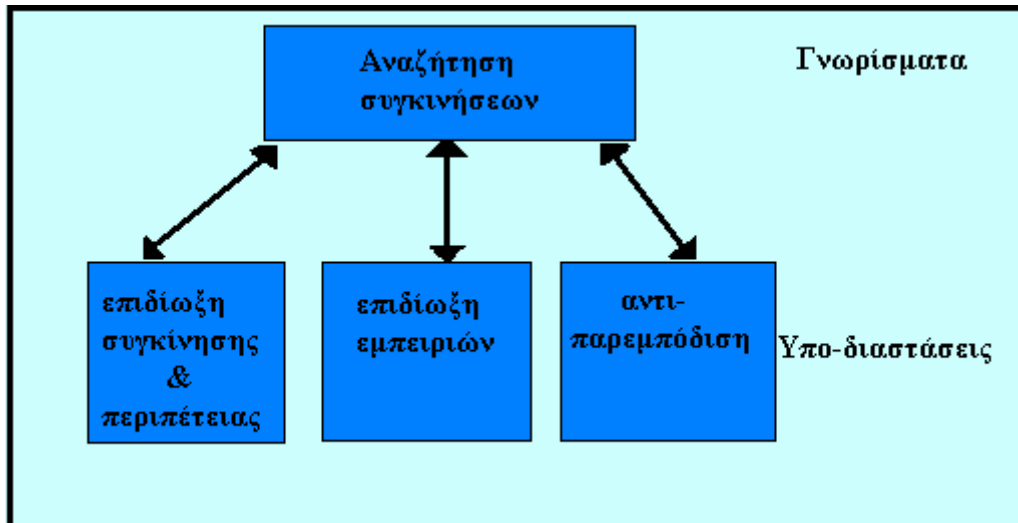
2.8 Υπό- διαστάσεις της θεωρίας των επιδιωκόμενων αισθήσεων

Ο Zuckerman (1980) πρότεινε πως υπάρχουν τέσσερις τύπου υπό-διαστάσεις (sub-dimensions) για επιδίωξη αισθήσεων (διάγραμμα 2.1):

1. «Συγκίνηση και περιπέτεια.» Αναφέρεται στη θέληση να παίρνει κάποιος φυσικά ρίσκα και να συμμετέχει σε μεγάλου ρίσκου αθλήματα (thrill and adventure seeking).
2. «Επιδίωξη εμπειρίας.» Αναφέρεται στην ανάγκη για νέες και συναρπαστικές εμπειρίες και είναι εμπλεκόμενοι με όλους τους τύπους ρίσκου (experience seeking).
3. «Αντί - παρεμπόδιση» Σχετίζεται με την θέληση του να παίρνει κάποιος κοινωνικό ρίσκο και να ρισκάρει την υγεία του για παράδειγμα την χρήση ναρκωτικών και ποτών το sex χωρίς προφυλάξεις και άλλα (disinhibition).
4. «Ευαισθησία πλήξης» Σχετίζεται με μια αδιαλλαξία ρίσκου και τη μονοτονία (Boredom Susceptibility).

Υπάρχουν καλά στοιχεία για την ύπαρξη κάθε μιας από αυτών των υπό-διαστάσεων της επιδίωξης ρίσκου με εξαίρεση την ευαισθησία πλήξης η οποία είναι και η πιο υποτιμημένη. Το γεγονός ότι διαφορετικοί τύποι ανάληψης ρίσκου μπορεί συνολικά να σχετίζονται με μια παγκόσμια προσωπικότητα ανάληψης ρίσκου.

Διάγραμμα 2.1

(Η δομή των γνωρισμάτων των επιδιωκόμενων αισθήσεων συμπεριλαμβάνει έγκυρες υπό-διαστάσεις / απόψεις)

Ωστόσο τα γνωρίσματα της επιδίωξης αισθημάτων είναι πλέον ευρώς αποδεκτά. Σαν μια επιρροή στη συμπεριφορά ανάληψης ρίσκου, ψυχολόγοι έχουν αρχίσει να εξετάζουν την περιθωριοποίηση της. Οι συναρπαστικές νέες ανακαλύψεις έχουν γίνει λόγω των θεωρητικών και μεθοδολογικών προόδων και είναι τώρα σαφές ότι η έννοια μιας καθολικής προσωπικότητας ανάληψης ρίσκου μπορεί να διαλυθεί πλήρως. Η διακύβευση της υγείας και η συμμετοχή σε αθλήματα μεγάλου ρίσκου συνδέονται με πολύ διαφορετικά ψυχολογικά προφίλ. Οι κύριες διαφορές είναι ότι αυτοί που διακυβεύουν την υγεία τους είναι πιο αποφασισμένοι και παίρνουν κοινωνικά ρίσκα και μπορεί να υποτιμούν τους κινδύνους που ανατρέχουν. Εν σύγκριση το ρίσκο αυτών που κάνουν αθλητισμό είναι πιο συναισθηματικά σταθεροί και λιγότερο νευρωτικοί (ένα ευρύ γνώρισμα σε μια προσωπικότητα) και είναι βέβαιοι ότι μπορούν να διαχειριστούν τους σχετικούς κινδύνους.

- Η αντίληψη για τον κίνδυνο προκαλεί ένα καταρράκτη φυσιολογικών αλλαγών που βιώνονται ως υψηλή διέγερση και δυσάρεστη ανησυχία αυτό εξηγεί γιατί παρακινούμαστε να αποφεύγουμε τους κινδύνους και να λαμβάνει ως δεδομένο την ερώτηση γιατί οι άνθρωποι διακινδυνεύουν.
- Η ψυχαναλυτικοί θεωρητικοί τόνισαν τη σημασία αυτών των αναγκών ασφαλείας και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι άνθρωποι που επέλεξαν σκόπιμα να διατρέξουν τους κινδύνους ήταν επομένως παράλογοι ή ακόμη και παθολογικοί. Δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να υποστηρίζει αυτές τις προσδοκίες εντούτοις.

- Αν και μερικοί άνθρωποι είναι αναμφισβήτητα πιο διακυβεύομενοι σε σχέση με άλλους, μπορεί να υποστηριχτεί ότι έχουμε εξελιχθεί ως είδος για να διατρέξουμε τους κινδύνους προκειμένου να επιζήσουμε. Το DNA μας είναι επομένως πιθανό να περιέχει τα γονίδια που επηρεάζουν τις συμπεριφορές μας.
- Οι σύγχρονοι ψυχολόγοι αρχίζουν να καταλαβαίνουν τις μεμονωμένες διαφορές και γνωρίσματα προσωπικότητας που οδηγούν κάποια άτομα να πάρουν μεγαλύτερα ρίσκα από άλλους. Όλοι οι τύποι ατόμων που διακινδυνεύουν τείνουν να έχουν μεγαλύτερα γνωρίσματα της προσωπικότητας για επιδίωξη συναισθημάτων αλλά άσχετα απ' αυτή την κοινή επιρροή τα ψυχολογικά σχεδιαγράμματα που συνδέονται με τα διαφορετικά είδη διακύβευσης είναι πολύ διαφορετικά.

2.9 Αξιολόγηση και φύση του ρίσκου

Ο κίνδυνος μερικές φορές εμφανίζεται σαν μια πιθανότητα ενός ανεπιθύμητου γεγονότος που παραμονεύει, αλλά εδώ το ρίσκο εμφανίζεται σαν πιθανότητα ενός ανεπιθύμητου γεγονότος με τη σοβαρότητα της σημαντικής απώλειας. Εντούτοις δεν είναι σαφές πως η πιθανότητα και η δριμύτητα του κινδύνου μπορεί να συνδυαστεί σαν μια αντικειμενική μόδα και οι μεθοδολογικές δυσκολίες αυτού του είδους σημαίνουν ότι στην πράξη ακόμη και η συστηματική αξιολόγηση του ρίσκου περιλαμβάνει ένα στοιχείο υποκειμενικότητας και ασάφειας. Μια άλλη μεγάλη δυσκολία είναι η εκτίμηση των τιμών που σχετίζονται με πράγματα που θεωρούνται επικίνδυνα και ένα εύλογο πειστικό επιχείρημα μπορεί να προβληθεί σαν κάτι που πρέπει να αντιπροσωπεύει κοινωνικές επιλογές παρά τεχνικά ζητήματα. Αν και η αντίληψη και η αξιολόγηση του κινδύνου είναι ουσιαστικά και φαινομενολογικά βασισμένη.

Η φύση του ρίσκου είναι αντιδραστικά εξαρτώμενη. Τα ρίσκα υπάρχουν επειδή τα πράγματα των οποίων προσμετράται η αξία τους τοποθετούνται σε κίνδυνο και είναι τέτοια η φύση του κινδύνου που απασχολεί τις αντιδράσεις των ανθρώπων στο περιβάλλον που ζουν. Μερικοί αλλά όχι όλοι οι κίνδυνοι είναι αποτέλεσμα της δικής μας συμπεριφοράς και οι κίνδυνοι διαφέρουν στο βαθμό που μπορούν να ελεγχθούν από τις πράξεις μας. Η έννοια του κινδύνου μερικές φορές λένε πως μπορεί να ενσωματώσει την πιθανότητα του κέρδους, εντούτοις είναι δύσκολο να φανεί το πώς αυτό αποτελεί μια ουσιαστική προσθήκη αν και αυτό μπορεί να χρησιμεύει σαν μια

χρήσιμη υπενθύμιση ότι οι επικίνδυνες καταστάσεις μπορούν επίσης να περιέχουν ευκαιρίες.

Η διαδικασία αξιολόγησης του κινδύνου μπορεί να φαίνεται σαν προσπάθεια πρόβλεψης μελλοντικών περιστασιακών εκβάσεων που βασίζονται στην παρέκταση από πείρα και την εφαρμογή της επαγωγική λογικής. Τα κατασκευάσματα του σημαντικού και του αποδεκτού κινδύνου είναι εξαιρετικά δύσκολο να ακινητοποιηθούν και να μείνουν αμφισβητούμενα. Πραγματικά μπορεί να είναι αμφισβητήσιμο εάν αυτοί είναι τίποτα παραπάνω από ακόμη μια υποκειμενική εμπειροτεχνική μέθοδος από κρίσεις που έγιναν από επιστήμονες και όμοιους ανθρώπους που είχαν βάλει. Οι διαισθητικές αξιολογήσεις του ρίσκου ίσως είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες στην προκατάληψη και λάθος, και όμως παραμένουν μια ουσιαστική ενίσχυση στα άτομα σε μια ευρύ ποικιλία καταστάσεων.

Στον αντίποδα οι επίσημες αξιολογήσεις του κινδύνου είναι πιο συστηματικές αλλά πιο χρονοβόρες, ακριβές και συχνά δύσκολο να έχουν σχέση με τις συγκεκριμένες καταστάσεις στις οποίες εμφανίζονται οι ίδιοι. Η χρήση επαγωγικής λογικής δηλαδή από το ειδικό στο γενικό (χρησιμοποιώντας την καλύτερη διαθέσιμη πληροφορία προς την βέλτιστη εξήγηση) δεν είναι λάθος σε οποιαδήποτε περίπτωση, ακόμη κι αν όλες οι σχετικές μεταβλητές όπως η ψυχολογική κατάσταση, οι περιστάσεις και η πρόβλεψη της έκβασης μιας καταστάσεως μπορούν να ληφθούν υπόψη ή να υπολογιστούν με σαφήνεια ,το οποίο δεν είναι συχνά το θέμα. Ισορροπώντας μπορούμε να καταλήξουμε στο ότι και οι δυο προσεγγίσεις στη διαδικασία αξιολόγησης κινδύνου έχουν αξία κι όμως αναπόφευκτοι περιορισμοί συχνά οδηγούν σε αξιολογήσεις που είναι λιγότερο αυστηρές από τις προτάσεις κάποιων ανθρώπων.

2.10 Τι είναι η συμπεριφορά ανάληψης ρίσκου

Η συμπεριφορά διακύβευσης είναι η εθελοντική συμμετοχή στις συμπεριφορές που περιέχουν, ή έστω τουλάχιστον φαίνεται να περιέχουν, ένα σημαντικό βαθμό κινδύνου. Όπως προηγουμένως σημειώθηκε η έννοια του σημαντικού κινδύνου είναι περίπλοκο για κάποιον να την καθορίσει, εντούτοις επιχειρήματα μπορούν να δοθούν για εκείνες τις συμπεριφορές που περιλαμβάνουν ένα μεγάλο βαθμό κινδύνου σε σύγκριση με άλλες ισοδύναμες συμπεριφορές. Επίσης συμπεριλαμβάνουν ένα μεγάλο

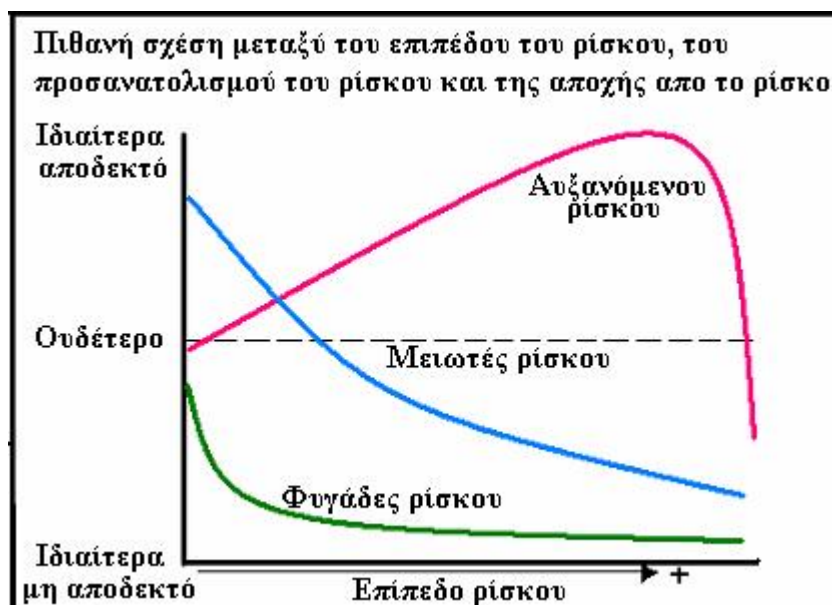
βαθμό πραγματικού κινδύνου όπως προσμετράται από την πιθανότητα ενός θανάτου, τραυματισμού, οικονομικής ζημιάς και άλλων.

Στην πράξη συχνά υπάρχει ένας καταπληκτικά μεγάλος βαθμός συμφωνίας ανάμεσα στις διαισθητικές και συστηματικές αξιολογήσεις του κινδύνου και αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε συνδυασμό σαν βάση για να αποφασίσουν ποιες είναι συμπεριφορές διακύβευσης. Οι άνθρωποι υιοθετούν διαφορετικές «προσεγγίσεις στον κίνδυνο», τον διακυβευόμενο προσανατολισμό του και γι' αυτό υπάρχουν τρεις διαφορετικοί τύποι ρίσκου ονομαστικά είναι (Llewellyn, 2003):

- Οι φυγάδες του ρίσκου: αυτοί που αποφεύγουν το ρίσκο άτομα που αποφεύγουν δραστηριότητες λόγω των κινδύνων που συμπεριλαμβάνονται σε αυτές (αντιληπτός κίνδυνος).
- Οι μειωτές ρίσκου: αυτοί που συμμετέχουν σε επικίνδυνες δραστηριότητες παρά τους κινδύνους που περιλαμβάνουν (προσανατολισμένος κίνδυνος).
- Οι αυξανόμενου ρίσκου: αυτοί που συμμετέχουν σε υψηλού κινδύνου δραστηριότητες εν μέρει λόγω των κινδύνων που περιλαμβάνουν (αποδοχή κινδύνου).

Το παρακάτω σχεδιάγραμμα παρουσιάζει πως ο προσανατολισμός του ρίσκου και το επίπεδο αντιληπτού κινδύνου μπορεί να αλληλεπιδράσει ώστε να καθορίσει την συνολική αποδοχή (διάγραμμα 2.2).

Διάγραμμα 2.2

(Πιθανή σχέση μεταξύ του επιπέδου του αντιληπτού κινδύνου, του προσανατολισμού κινδύνου και της αποδοχής κινδύνου)

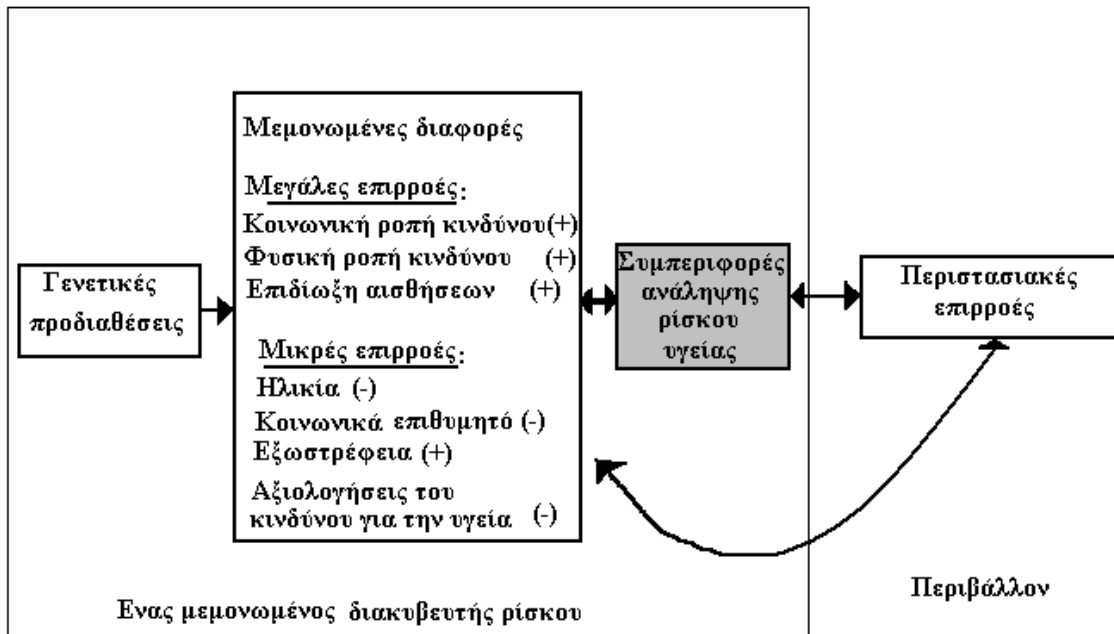
Θεωρητικά οι άνθρωποι μπορεί να κυμαίνονται ανάμεσα σε διαφορετικές προσεγγίσεις του ρίσκου, ωστόσο τα υπάρχοντα στοιχεία προτείνουν ότι η ανάληψη ρίσκου είναι ένα γνώρισμα της προσωπικότητας και όπως η στάση των ανθρώπων απέναντι στον κίνδυνο προβλέπεται να είναι εύλογα σταθερή με την πάροδο του χρόνου.

2.11 Ανάληψη ρίσκου στην υγεία

Τα άτομα που αναλαμβάνουν ρίσκο ως προς την υγεία τους είναι πρόθυμοι να διατρέξουν και τους κοινωνικούς και τους φυσικούς κινδύνους συμπεριλαμβάνοντας την προθυμία τους να προκαλέσουν τις κοινωνικές συμβάσεις και να διακινδυνέψουν τη φυσική τους ευημερία συνδυασμένη με την υψηλή αίσθηση της επιδίωξης συναισθημάτων (επιδίωξη και μη παρεμπόδιση της εμπειρίας) την γενικευμένη αποδοχή του κινδύνου που τους οδηγεί στην δοκιμή ποικίλων επικίνδυνων σχετικών με την υγεία συμπεριφορών που μπορεί να είναι παράνομες (επικίνδυνες γι' αυτούς ή για τους γύρω τους). Είναι πιο πιθανό να είναι νέοι άνθρωποι και εξωστρεφείς το οποίο σημαίνει ότι μπορούν να είναι κοινωνικά αισιόδοξοι, τους αρέσουν τα πάρτι, δεν χάνουν ευκαιρίες κι έχουν πολλούς φίλους. Επίσης τείνουν να αξιολογούν τους κινδύνους υγείας χαμηλότερα από άλλους ανθρώπους και εάν συνδυάζεται με μια βολική φιλική συμπεριφορά μπορεί να τους οδηγήσει να πάρουν ακόμη μεγαλύτερα ρίσκα.

Το ρητό ενός ατόμου που διακυβεύει την υγεία του θα μπορούσε να είναι «εάν θέλετε την απόλυτη απογείωση θα πρέπει να είστε πρόθυμοι να πληρώσετε το απόλυτο κόστος». Εάν αυτός που ρισκάρει την υγεία του πρέπει να περιγράψει σε μια πρόταση θα μπορούσε κανείς να πει ότι είναι αυτοί που τείνουν να είναι κοινωνικά η αναζητητές των αισθήσεων, πρόθυμοι να ρισκάρουν την φυσική τους υγεία (αυτό το προφίλ αποτελεί περίπου το 40% των περιπτώσεων που συμμετέχουν σε επικίνδυνες για την υγεία συμπεριφορές). Με τον ίδιο τρόπο όπως και με τα extreme sports, η συμμετοχή στις επικίνδυνες για την υγεία συμπεριφορές μπορεί να γίνει αντιληπτή μέσα σε ένα πλαίσιο που εξηγεί το ρόλο μεμονωμένων διαφορών και άλλων σχετικών μεταβλητών (διάγραμμα 2.3).

Διάγραμμα 2.3

(Ένα εννοιολογικό πρότυπο της συμμετοχής υψηλού κινδύνου της υγείας)

Οι μεγαλύτερες επιρροές είναι σαφώς αυτές της ροπής κοινωνικού κινδύνου της φυσικής ροπής στον κίνδυνο και των επιδιωκόμενων αισθήσεων (επιδίωξη της εμπειρίας και υπό-διαστάσεις της παρεμπόδισης).

Οι άνθρωποι που διατρέχουν κινδύνους με την υγεία τους και συμμετέχουν σε περιπετειώδη αθλήματα είναι οι πλέον πιο πιθανοί να εκθέσουν κάποιο από αυτά τα δυο προφίλ και άτομα που αποφεύγουν τους κινδύνους μπορούν συνολικά να χαρακτηριστούν απ' τα αντίθετο διάγραμμα. Αυτές είναι γενικεύσεις που περιγράφουν τους περισσότερους ανθρώπους που ρισκάρουν με μεγάλη ακρίβεια, αλλά υπάρχουν εξαιρέσεις και αυτά τα προφίλ δεν θα πρέπει να φανούν σαν αυστηροί κανόνες ή ψυχολογικοί νόμοι.

2.12 Πως εξηγούν οι κοινωνικές συνθήκες την επιθυμία ανάληψης ρίσκου και περιπέτειας κατά τη διάρκεια των διακοπών

Η σημερινή κοινωνία χαρακτηρίζεται από ρουτίνα στην καθημερινή ζωή είτε στον εργασιακό χώρο είτε στην ιδιωτική ζωή έτσι που οι άνθρωποι βαριούνται και ψάχνουν νέες εμπειρίες. Αυτό το αίσθημα ενισχύεται από το γεγονός ότι η ζωή έχει γίνει όλο και

περισσότερο προστατευμένη και με πολλές απαιτήσεις δεδομένου ότι υπάρχει ασφάλεια και υγειονομικά συστήματα που προσπαθούν να ελαχιστοποιήσουν όσο πιο πολλούς παράγοντες κινδύνου μπορούν στην καθημερινότητα αλλά όσο η ζωή γίνεται απλή τόσο πιο λίγο θεαματική και βαρετή γίνεται. Οι άνθρωποι χρειάζονται ένα ορισμένο επίπεδο αβεβαιότητας και κινδύνου στη ζωή τους ώστε να τους υπενθυμίζει ότι είναι ζωντανοί. Συχνά η εργασία χαρακτηρίζεται από επαναλαμβανόμενες διαδικασίες οι οποίες δεν προκαλούν το άτομο πλέον. Επομένως χρειάζονται δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο που τους προκαλούν και τους δίνουν την ευκαιρία να ξετάσουν τα όρια τους (Swarbrooke et al., 2003). Επιπλέον η εμφάνιση μιας ανερχόμενης σε εξουσία μεσαίας τάξης έχει οδηγήσει στην αναζήτηση των ανθρώπων δεδομένου ότι άτομα αυτής της τάξης προσπαθούν να διαχωρίσουν τη θέση τους από τους άλλους ώστε να αναγνωριστούν. Αυτός ο παράγοντας διαφορετικότητας μας εξηγεί την αυξημένη συμμετοχή στις διακοπές ειδικού ενδιαφέροντος όπως οι εκδρομές περιπέτειας.

Όλες αυτές οι επιθυμίες εξηγούνται με την ιεραρχία των αναγκών του (Maslow, 1995-2008). Τα ανθρώπινα κίνητρα οδηγούνται από πέντε κατηγορίες αναγκών. Πρώτα απ' όλα υπάρχουν βασικές φυσιολογικές ανάγκες όπως ο αέρας, ο ύπνος, και το φαγητό. Μετά είναι οι ανάγκες για ασφάλεια που αντιπροσωπεύουν την επιθυμία του να έχεις σταθερότητα στη ζωή, να νιώθεις προστασία και να 'χεις που να μείνεις. Το επόμενο βήμα στην ιεραρχία των αναγκών είναι το να ανήκεις κάπου και η ανάγκη της αγάπης όπως το αίσθημα αγάπης από την οικογένεια, όπως επίσης το αίσθημα αξίας στον χώρο εργασίας. Επιπλέον ανάγκες της αναγνώρισης, ανάγκες που αφορούν τον σεβασμό από τους άλλους και για τις επιτυχίες και για το γενικό σύνολο. Η κορυφαία των αναγκών είναι το στάδιο της αυτοπραγμάτωσης που αντιπροσωπεύεται στην επιθυμία να καταφέρεις προσωπική ανάπτυξη και αυτοπραγμάτωση. Ο Pearce ανέπτυξε ένα μοντέλο το οποίο εξηγεί τις ανθρώπινες αποφάσεις λαμβάνοντας υπ' όψη τον επιλεγμένο προορισμό και τύπο διακοπών. Αυτό το μοντέλο καλείται «travel career ladder» (Ryan, 1997).

Οι διακοπές περιπέτειας είναι ένας τρόπος να ζήσει κανείς τη συγκίνηση και την διέγερση συμμετέχοντας σε επικίνδυνες δραστηριότητες. Ο κίνδυνος και η επιδίωξη αισθήσεων έχουν κοντινή συγγένεια με τις περιπετειώδεις εκδρομές και εξηγούν τα κίνητρα των ανθρώπων. Η επιδίωξη αισθήσεων είναι χαρακτηριστικό της ανάγκης των ανθρώπων για καινοτομία και ποικιλία στη ζωή (Pizam et al., 2004). Μεταξύ της αίσθησης που επιδιώκει ο άνθρωπος μπορεί να κάνει διαχώριση ανάμεσα σε χαμηλού

και υψηλού είδους άτομα που αναζητούν συγκινήσεις. Αυτοί που χαίρουν χαμηλής επιδίωξης δεν παίρνουν κανένα επίπεδο ρίσκου για χάρη της αίσθησης και της διέγερσης ενώ η αίσθηση των υψηλών αναζητητών οδηγούνται στην εμπειρία αισθήσεων και υποκινήσεων που είναι τόσο υψηλές όσο και το ύψος του ρίσκου που εμπλέκεται θα πρέπει να είναι υψηλό.

Επιπλέον η αντίληψη για τον κίνδυνο πρέπει να εξεταστεί. Ο καθένας έχει διαφορετική ζώνη πανικού όπου εξαρτάται από την προσωπικότητα του καθενός μεμονωμένα αλλά επίσης στις δεξιότητες που κέρδισαν οι άνθρωποι από περασμένες εμπειρίες. Όσο πιο έμπειροι είναι οι άνθρωποι τόσο πιο επικίνδυνες είναι οι δραστηριότητες όσο το επίπεδο αυξάνεται απ' αυτό που αντιλαμβάνεται πως πρέπει να καταφέρει. Ωστόσο δεν μπορεί κάποιος να πει γενικά ποιες δραστηριότητες είναι πιο επικίνδυνες από άλλες. Υπάρχει ένα σχέδιο που κατηγοριοποιεί τις διάφορες κατηγορίες περιπετειώδους δραστηριότητας χρησιμοποιώντας ήπια ή σκληρή προσέγγιση. Ήπιες μπορεί να θεωρηθούν δραστηριότητες με μικρότερο κίνδυνο απ' ότι οι σκληρές (Dickson, 2003). Στις επικίνδυνες δραστηριότητες θα μπορούσε να συμπεριληφθεί και η κατανάλωση διάφορων ουσιών προκειμένου να παραχθεί τεχνητή αδρεναλίνη ή γενικότερα να αλλάξει η διάθεση και τα αισθήματα ενός ατόμου. Τέτοιου είδους εμπειρίες κυρίως υποκινούνται από άτομα δεν έχουν διάθεση να το συνδυάσουν με επικίνδυνα σπορ και πολύ κούραση αλλά που έχουν βαρεθεί τα τετριμμένα και ξέρουν ότι και με μόνο ένα χάπι ή τσιγάρο θα μπορούν να ξεφύγουν και να νιώσουν συναρπαστικά έστω και για όσο κρατάει η δράση τους.

3. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΧΡΗΣΗΣ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ

3.1 Σκιαγράφηση του κοινωνικού φαινομένου ναρκωτικών

Η παραγωγή, διακίνηση και χρήση των ναρκωτικών ουσιών είναι ένα φαινόμενο που σηματοδοτεί και στιγματίζει παγκόσμια την εποχή μας. Είναι φαινόμενο που αφορά τις ηθικές αξίες του πολιτισμού μας, την συνοχή των κοινωνιών μας, τη δομή και την προοπτική της κοινωνίας. Η στροφή του ανθρώπου στις ψυχοτρόπες ουσίες ανάγεται στα βάθη των αιώνων. Από την αρχή της ιστορίας του ο άνθρωπος ένιωσε την ανάγκη να επέμβει στον ψυχικό του κόσμο, να τροποποιήσει την διάθεσή του, αλλά και να απαλλαγεί από τη δυσφορία που βίωνε στην πραγματικότητά του. Η ανακάλυψη συνθετικών ουσιών, η ανάπτυξη του νόμιμου και παράνομου εμπορίου καθώς και η πολυπλοκότητα των προβλημάτων της καθημερινής ζωής συνέτεινε στην εξάπλωση του φαινομένου της χρήσης και κατάχρησης εξαρτησιογόνων ουσιών. Μπορεί να έχει είτε τον χαρακτήρα μιας συναινετικής συμπεριφοράς είτε τον χαρακτήρα μιας αυτοκαταστροφικής δράσης αφού η κατάχρηση μπορεί να επιφέρει ακόμη και το θάνατο (Υπουργείο υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης, 2008).

Σύμφωνα με τον Κουράκη (2006) έχει διαπιστωθεί ότι στροφή προς τα ναρκωτικά παρουσιάζεται κυρίως σε εποχές ανασφάλειας, αναταραχής και αμφισβήτησης. Κατά της περιόδους αναστάτωσης, όπως με οξυδέρκεια είχε παρατηρήσει από παλιά ο Θουκυδίδης, χάνεται η πίστη προς τις αξίες και τον άνθρωπο, παρατηρείται έντονη απογοήτευση, δυσφορία στον πόνο ή τις δυσκολίες και διάθεση για άμεση απόλαυση των πάντων ή και για αυτοκαταστροφή. Αν το δούμε συστατικά το θέμα της χρήσης και εμφάνισης του φαινομένου των ναρκωτικών αποτελείται από ορισμένα βασικά στοιχεία. Για την εμφάνιση του προβλήματος των ναρκωτικών είναι απαραίτητη η συνάντηση τριών στοιχείων: ουσία (προσφορά ή διαθεσιμότητα), άτομο (ζήτηση), περιστάσεις ή περιβάλλον (πρόσφορο), που οριοθετούνται ως το “τρίγωνο της συνάντησης”. Μετά την εμφάνιση του προβλήματος υπάρχουν και κάποιοι τρόποι αντιμετώπισης. Η πρόληψη και η καταστολή στοιχειοθετούν τις δύο μεθόδους αντιμετώπισης- καταπολέμησης της διάδοσης των ναρκωτικών. Η καταστολή συνδέεται με τον περιορισμό της προσφοράς (supply reduction), ενώ η πρόληψη με την μείωση της ζήτησης (demand reduction), τον περιορισμό των επιβλαβών συνεπειών (harm reduction) και τη ρύθμιση της προσφοράς των ναρκωτικών (regulation).

3.2 κοινωνικές παράμετροι που οδηγούν στην τοξικομανία τον άνθρωπο

Σύμφωνα με τον Κουρκούτα (2001, 418-423) οι κοινωνικές παράμετροι είναι:

- 1) Η στρεσογόνος ανταγωνιστική κοινωνία, στην οποία οι υπερβολικά ευαίσθητοι ή ευάλωτοι νέοι δεν αντέχουν.
- 2) Η καταναλωτική κοινωνία, η χωρίς όρια ή ενδοιασμούς κατανάλωση προϊόντων, που προκαλεί τους πιο ανώριμους νέους.
- 3) Η διάχυση της εξάρτησης στη σύγχρονη κοινωνία και η εξάλειψη των παραδοσιακών τρόπων θεραπείας.
- 4) Η φαρμακευτική και εξαρτησιακή κοινωνία και η εξάλειψη των παραδοσιακών τρόπων θεραπείας.
- 5) Η αλλαγή του κοινωνικού πλαισίου χρήσης αλκοόλ και άλλων ουσιών. Η χρήση ουσιών δεν είναι πλέον σε θεσμοθετημένα κοινωνικά πλαίσια ελεγχόμενη από την κοινότητα. Στις σύγχρονες κοινωνίες παρατηρείται υπερβολική χρήση αλκοόλ για ατομική ευχαρίστηση, για εξασφάλιση και διατήρηση της ψυχικής ισορροπίας η οποία διασπάται και απειλείται από τις καθημερινές πιέσεις, αλλά και ως διέξοδος από την πλήξη της πεζής πραγματικότητας.
- 6) Η έξαρση της σωματικής με την αρνητική έννοια, όπου το σώμα επιβάλλεται ως έμβλημα της προσωπικότητας, ως η πεμπτουσία της ύπαρξης (στη φетиχοποίηση και ανεξέλεγκτη ναρκισσιμοποίηση του σώματος συνέβαλαν κοινωνικό-οικονομικοί άλλα και ψυχολογικοί λόγοι).
- 7) Η έξαρση της αισθαντικότητας, περισσότερο όμως ως επιφανειακής κατανάλωσης συναισθημάτων παρά ως πραγματικού συναισθηματικού δεσμού με τον άλλο μέσα από τον πόνο και τη χαρά και μέσα από το μοίρασμα των εμπειριών.
- 8) Η έξαρση της σημασίας της απόλαυσης, που μεταβλήθηκε σε ιδεολόγημα ως αντίδραση στα ασκητικά ιδεώδη του χριστιανισμού και του παλαιό-αστικού συντηρητισμού, μια κατάσταση που οδήγησε στην εμπορευματοποίηση της απόλαυσης.
- 9) Το σύνδρομο του ξαφνικού πλουτισμού και της υποχρέωσης για επίδειξη της απόλαυσης.
- 10) Η απόλαυση που χρησιμοποιείται τόσο ως άμυνα όσο και ως διέξοδος ,σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο, απέναντι στην πιεστική ανταγωνιστική κοινωνία.

3.3 παράγοντες που συμβάλλουν στη διάδοση των ναρκωτικών

Πέρα από αυτή τη γενική «περιρέουσα ατμόσφαιρα» που αποτελεί μία μόνο παράμετρο υπάρχουν κάποιοι ειδικότεροι παράγοντες που συμβάλλουν αποφασιστικά στη διάδοση των ναρκωτικών. Σύμφωνα με τον Κουράκη (2006, 35-37) τέτοιοι παράγοντες αναζητούνται στα εξής :

- Στην προσωπικότητα του ατόμου: Οι χρήστες είναι συνήθως άτομα νεαρής ηλικίας με ριψοκίνδυνο χαρακτήρα, που στην αρχή της χρήσης νομίζουν ότι θα ελέγξουν την εξάρτηση, ή άτομα αγχώδη και συναισθηματικώς ανώριμα, που δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν με ψυχραιμία οδυνηρές γι' αυτά συναισθηματικές καταστάσεις, όπως η απογοήτευση και ο φόβος.
- Σε καταλυτικές για την ψυχολογία του ατόμου εμπειρίες, όπως ο θάνατος κάποιου αγαπημένου προσώπου, η διάλυση της οικογένειας, η έλλειψη κατανόησης από το άμεσο περιβάλλον, η επαγγελματική αποτυχία κ. λ. π.
- Σε παρουσία ευκαιριών για χρήση ναρκωτικών ουσιών από τους κύκλους της συναναστροφής ή του επαγγέλματος (σχέσεις με χρήστες, με ναυτικούς, με αλλοδαπούς τουρίστες ή φοιτητές, με ορισμένα άτομα ιατρικών ή παραϊατρικών επαγγελμάτων).
- Σε μιμητισμό, υποβολή ή νοσηρή περιέργεια για αναζήτηση «νέων δυνατών συγκινήσεων», ή «λεβεντιάς» ενός ατόμου.
- Σε έλλειψη κατάλληλης ενημέρωσης του κοινού ή επαγρύπνησης από την Πολιτεία ως προς τις διατιθέμενες στην αγορά ναρκωτικές ουσίες (παράνομες ή φαρμακευτικές).
- (Σπανιότερα) σε εθισμό του οργανισμού λόγω (επιτρεπτής) χρήσης ναρκωτικών κατά τη διάρκεια επώδυνης ασθένειας ή νευρικής κρίσης ή υπερβολικής κόπωσης.
- Πολύ συχνά στους παράγοντες αυτούς προστίθεται και η δόλια διοχέτευση του ναρκωτικού στην αγορά από εμπόρους, προαγωγούς ή εξαρτημένους- «βαποράκια», με απ' ευθείας προσηλυτισμό των υποψήφιων θυμάτων. Σύμφωνα με τον Χουρδάκη (1981) το ενδιαφέρον των ανθρώπων αυτών στρέφεται προ πάντων σε νεαρά άτομα, συνήθως ευκατάστατα, επιπόλαιοι και δήθεν «χειραφετημένα», στα οποία τα ναρκωτικά προσφέρονται στην αρχή δωρεάν μέχρι τα θύματα εθισθούν στη χρήση τους. Τα επιχειρήματα των διακινητών της ουσίας είναι συνήθως δυο:

1. Ότι τα ναρκωτικά είναι μόδα και όποιος δεν τα παίρνει θεωρείται πως δεν είναι σύγχρονος και
2. Ότι μπορεί κανείς να σταματήσει τη χρήση των ναρκωτικών οποτεδήποτε χωρίς πρόβλημα ή, ότι και αν ακόμη τα συνηθίσει, μπορεί να κάνει μια «αποτοξίνωση» και να ξαναβρεί την υγεία του. Είναι όμως φανερό από όσα προηγήθηκαν ότι κανένα από τα επιχειρήματα αυτά δεν ευσταθεί, αφού:

Πρώτον, η μόδα προϋποθέτει μια αύξουσα γενική συναίνεση του κοινού, σύμφωνα με το Κέντρο Κοινωνικών ερευνών (1983, σελ. 259) ποσοστό 87,5% εκείνων που ρωτήθηκαν αν η χρήση ναρκωτικών θα πρέπει να ναι αξιόποινη, απάντησαν καταφατικά.

Δεύτερον ,τα ναρκωτικά είναι από τη φύση τους και εξ ορισμού ουσίες που προκαλούν μόνιμη ψυχική ή και σωματικά εξάρτηση του ατόμου από αυτές, με αποτέλεσμα να μη μπορεί ο χρήστης τους ούτε να τα σταματήσει όποτε θέλει αυτός, αλλά ούτε και να υποβληθεί με μεγάλες πιθανότητες επιτυχίας σε κάποια θεραπεία. (Πανελλήνιας Συντονιστικής Επιτροπής κατά των Ναρκωτικών, 1985, σελ. 49)

Τέλος σύμφωνα με άρθρο «όλα αρχίζουν από τα ερεθίσματα που «ξυπνούν» το κέντρο της ευχαρίστησης στον εγκέφαλο» της εφημερίδας «Τα νέα» (2006). Όταν ένας άνθρωπος εκδηλώνει επιθυμία για κάτι, η ουσία ντοπαμίνη απελευθερώνεται στον εγκέφαλό του. Οι ναρκωτικές ουσίες κάνουν ακριβώς το ίδιο γι' αυτό και οι τοξικομανείς συνεχώς τις επιζητούν. Τα υψηλότερα από το φυσιολογικό επίπεδα ντοπαμίνης συνδέονται με διάφορες δραστηριότητες και καταστάσεις, που λαμβάνουν διαστάσεις εθισμού στη ζωή ενός ανθρώπου.

4. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥΣ

4.1 Οι επιπτώσεις του τουρισμού στην ηθική συμπεριφορά των ατόμων

Ο τουρισμός και η τουριστική διεργασία στο σύνολο της όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, επιδρούν ως καταλύτης σε μια τοπική κοινωνία που οδεύει στην ανάπτυξη, έχοντας ταυτόχρονα θετικές αλλά και αρνητικές επιδράσεις για τους ντόπιους. Η «ανάμειξη» ντόπιων-τουριστών δημιουργεί νέα κοινωνικά δεδομένα, νέες κοινωνικές νόρμες και νέους κοινωνικούς συσχετισμούς ,φαινόμενα τα οποία συχνά οδηγούν σε σημαντικές κοινωνικές «παρεκκλίσεις» με κυριότερες τις ακόλουθες:

4.1.1 Την εγκληματικότητα:

Η εγκληματικότητα αποτελεί πρόβλημα για μια «ήσυχη» τοπική κοινωνία, που δεν αντιμετώπιζε παρόμοια προβλήματα τα οποία επί το πλείστον αυξάνονται κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου και συνεπικουρείται από την αδυναμία των δυνάμεων δημοσίας τάξης και αστυνόμευσης, οι οποίες συνήθως δεν επαρκούν για την κάλυψη των νέων πληθυσμιακών αναγκών. Μ' αυτόν τον τρόπο χάνεται ο κοινωνικός έλεγχος, η διαμονή στην τοπική κοινωνία μιας πανσπερμίας επισκεπτών αστικοποιεί την περιοχή και συνακόλουθα η κάθε μορφής εγκληματικότητα αποτελεί φυσιολογική εξέλιξη χωρίς επιστροφή στα προηγούμενα ισχύοντα. Αυξάνονται οι κλοπές, οι ληστείες, οι βιασμοί τουριστριών, ακόμα και οι δολοφονίες, πλησιάζοντας τα αστικά πρότυπα ή τα αντίστοιχα των βιομηχανικών περιοχών. Γεγονός, που ούτως ή άλλως αποτελεί διεθνές τουριστικό φαινόμενο και όχι μόνο ελληνικό σύμφωνα με διεθνείς έρευνες και μελέτες. Το ποσοστό εγκληματικότητας τυπικά αυξάνεται με την αύξηση και την αστικοποίηση μιας περιοχής. Η αύξηση του μαζικού τουρισμού συνοδεύεται συχνά από αυξημένη εγκληματικότητα. Η παρουσία ενός μεγάλου αριθμού τουριστών που διαθέτουν πολλά λεφτά για ξόδεμα και συχνά κουβαλούν τιμαλφή όπως κάμερες και κοσμήματα, έλκει περισσότερο τους εγκληματίες και συνεπάγεται δραστηριότητες, όπως ληστείες ή εμπόριο ναρκωτικών. Επιπλέον, αν και ο τουρισμός δεν είναι αιτία για σεξουαλική εκμετάλλευση, παρόλα αυτά παρέχει εύκολη πρόσβαση σε αυτήν.

4.1.2 Την πορνεία:

Η οποία ως γενικό κοινωνικό χαρακτηριστικό έχει σε όλες τις εθνικές και τοπικές κοινωνίες τη δική της δυναμική, δημιουργεί όμως νέα δεδομένα στους τόπους της τουριστικής ανάπτυξης διότι ως φαινόμενο εμφανίζεται με αυξημένη συχνότητα σε μεγάλο αριθμό. Είναι μεγάλη η εξάπλωση της πορνείας σε εφηβικές ηλικίες ειδικότερα σε άτομα που κάνουν χρήση. Τα άτομα που κάνουν χρήση χρησιμοποιούν την πορνεία γιατί τους εξασφαλίζει μεγάλο κέρδος σε λίγο χρόνο. Αυτό τους βολεύει να πάρουν σε μικρό διάστημα τα χρήματα που χρειάζονται για τη δόση τους. Κάτι που δεν είναι νέο φαινόμενο είναι και η εκμετάλλευση τέτοιων ατόμων από εμπόρους ναρκωτικών με την προϋπόθεση της εξασφάλισης της δόσης τους. Τέτοια άτομα συναντάμε πολλές φορές και σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς στους οποίους μπορεί να μπλέξουν χειρότερα αν μπλέξουν με σπείρες πορνείας. Μεγάλη εξάπλωση έχει και στις νέες και μαστιζόμενες οικονομικά χώρες μετά την κατάρρευση του λεγόμενου «υπαρκτού σοσιαλισμού» και την μόδα της τελευταίας εξαετίας του φαινομένου του σεξουαλικού τουρισμού που ανθεί κυρίως στις υπανάπτυκτες χώρες παγκοσμίως. Το κυριότερο πρόβλημα της πορνείας στον τουρισμό δεν αφορά τον τουρισμό σεξ αλλά τον παιδικό τουρισμό σεξ, ο οποίος έχει προσλάβει ενδημικές διαστάσεις στην ασιατική και στην αμερικανική ήπειρο. Τέλος ένα θέμα που προσάπτεται της πορνείας είναι και η επέκταση του aids (Ηγουμενάκης και συν., 1999, 266-268).

4.1.3 Τα ναρκωτικά:

Λόγω των συνεχόμενων μετακινήσεων τουριστών στα διάφορα τουριστικά θέρετρα η διαφορετική κουλτούρα από άτομο σε άτομο δίνουν τη δυνατότητα αντιγραφής διάφορων συνηθειών είτε από τους ντόπιους είτε από τους τουρίστες. Συχνά η απελευθερωμένη ψυχολογία που υπάρχει κατά τη διάρκεια των διακοπών πολλές φορές ωθεί πολλά άτομα σε διάφορες απαγορευμένες απολαύσεις στα πλαίσια της εκάστοτε ελευθερίας που έχει το άτομο και της ελευθερίας που του δίνεται από τον τόπο υποδοχής να έχει. Αυτό μπορεί να έχει τις εξής επιπτώσεις:

1) Την διακίνηση ναρκωτικών μεταξύ των τουριστών εφόσον δεν υπάρχει προσφορά στον τόπο υποδοχής

- 2) Την αναζήτηση και παραγωγή διαφόρων ουσιών από τους ντόπιους εφόσον υπάρχει ζήτηση και μελλοντικό κέρδος από τις πωλήσεις.
- 3) Την χρήση ουσιών από τους ντόπιους λόγω επιρροής από τους τουρίστες.
- 4) Όλες τις συνέπειες που μπορεί να υπάρξουν λόγω των ναρκωτικών (συλλήψεις για κατοχή, διακίνηση, ζημιές λόγω των ουσιών που χρησιμοποιούν, βανδαλισμοί σε φαρμακεία /ιατρεία κ.α.)

Σύμφωνα με άρθρο της Καρατζάβελου (2008) προβάλλεται το πρόβλημα των ναρκωτικών με μια πιο περιγραφική μορφή όσον αφορά την περίπτωση του τουρισμού, κυρίως για διακοπές με διαμονή σε κεντρικά σημεία της πρωτεύουσας. Εκεί υπάρχουν άτομα που είτε χρειάζονται τη βοήθεια και την αρωγή της πολιτείας (άστεγοι, ναρκομανείς κλπ.), είτε απλά σύλληψη και περιορισμό (διακινητές ναρκωτικών, κλέφτες, κλπ.) έχουν μετατρέψει τους δρόμους γύρω απ' τα ξενοδοχεία ή ακόμα και τις εισόδους τους σε σημεία συνάντησής τους, με αποτέλεσμα πολλά και σοβαρά επεισόδια να εκτυλίσσονται μπροστά στα μάτια τόσο των ξενοδόχων όσο και των υπαλλήλων και των ενοίκων των ξενοδοχείων σε καθημερινή βάση. Το θέμα δεν αποτελεί πλέον απλά μια «δυσάρεστη» εικόνα στα μάτια των επισκεπτών της πόλης, αλλά έχει αποκτήσει διαστάσεις σοβαρού κοινωνικού προβλήματος. Επιγραμματικά: Ελλιπής αστυνόμευση της περιοχής του κέντρου της Αθήνας (Ομόνοια, Σοφοκλέους, Αθηνάς, Κεραμεικός κ.λπ.) καθώς και των λιμανιών και των αρχαιολογικών χώρων, συγκέντρωση ναρκομανών περίξ του Αρχαιολογικού Μουσείου, προβλήματα παραεμπορίου, κ.λπ. Βασικό αίτημα και θέση της (ΕΞΑ-Α) Ένωση Ξενοδόχων Αθηνών – Αττικής είναι να αποκτήσει σύντομα η Αθήνα – Αττική ένα θεσμικό πλαίσιο αστυνόμευσης, εφάμιλλο με αυτό των άλλων Ευρωπαϊκών πόλεων και αρμόζον στη μετά -Ολυμπιακή εικόνα της πόλης και της ευρύτερης περιοχής. "Αποτελεί", αναφέρει χαρακτηριστικά η ΕΞΑ-Α, "σχήμα οξύμωρο να οραματιζόμαστε την καταξίωση της Αθήνας ως «συνεδριακής πόλης» ή ως προορισμού «city break» ή να δρομολογούμε δράσεις υπέρ της καλύτερης οργάνωσης και προβολής του προορισμού, όταν «εντός των τειχών» δεν έχουμε καταφέρει να επιλύσουμε αξιοπρεπώς τέτοιας διάστασης κοινωνικά προβλήματα". Είναι ενδεικτική η μελέτη που δημοσιεύθηκε στην Γερμανία, κατά τη διάρκεια της ITB και αφορά τις εντυπώσεις των επισκεπτών από την χώρα μας, όπου η «ασφάλεια» λαμβάνει σημαντικά χαμηλή αξία στην εκτίμησή τους.

Το Ινστιτούτο ΒΑΤ στην ανάλυση της τουριστικής αγοράς που παρουσιάζει κάθε χρόνο το μήνα Φεβρουάριο, μετά από έρευνα μεταξύ 4.000 αντιπροσωπευτικών

πολιτών ηλικίας άνω των 14 ετών, κατέγραψε τις εκτιμήσεις τους για τους προορισμούς της Ε.Ε. Ειδικότερα:

- **Φιλοξενία** (Ελλάδα: 98% - Μέσος όρος στην Ε.Ε.: 90%)
- **Υγιεινό κλίμα** (Ελλάδα: 71% - Μέσος Όρος στην Ε.Ε.: 82%)
- **Ασφάλεια** (Ελλάδα: 74% - Μέσος όρος στην Ε.Ε.: 82%)
- **Καθαριότητα** (Ελλάδα: 65% - Μέσος όρος στην Ε.Ε.: 80%)
- **Σχέση τιμής παροχής Υπηρεσιών** (Ελλάδα: 89% - Μέσος όρος στην Ε.Ε.: 80%)
- **Ευκολία πρόσβασης** (Ελλάδα: 76% - Μέσος όρος στην Ε.Ε.: 72%)
- **Ποιότητα περιβάλλοντος** (Ελλάδα: 30% - Μέσος όρος στην Ε.Ε.: 56%)
- **Ηλιοφάνεια** (Ελλάδα: 79% - Μέσος όρος στην Ε.Ε.: 58%)
- **Ιατρική Πρόνοια** (Ελλάδα: 42% - Μέσος όρος στην Ε.Ε.: 46%)

4.1.3.1 Τουρισμός Ναρκωτικών

Σύμφωνα με άρθρο του Ονισένκο (1996) για πολλούς νεαρούς Ευρωπαίους, η μέθη ή το «φτιάξιμο» έχουν καταστεί σημαντικό μέρος μιας επιτυχημένης βραδινής εξόδου. Εάν δεν αποσυνδέσουμε στο μυαλό των νέων τη χρήση ψυχοδραστικών ουσιών και τη διασκέδαση, τότε θα προκύψουν τεράστιες δαπάνες για την υγεία και την κοινωνία. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να συνεργαστούμε με τη βιομηχανία της διασκέδασης, έτσι ώστε το περιβάλλον όπου συχνάζουν οι νέοι να είναι όσο το δυνατόν ασφαλέστερο. Πρέπει όμως επίσης να επικοινωνήσουμε με τους νέους ανθρώπους, ώστε να βεβαιωθούμε ότι δεν αγνοούν τη μακροπρόθεσμη βλάβη που προκαλούν το οινόπνευμα και οι παράνομες ψυχοδραστικές ουσίες. Πρέπει πρωτίστως να καταργήσουμε την εσωτερική πεποίθηση ότι υπερβολή σημαίνει επιτυχία, αντικαθιστώντας την με ένα εναλλακτικό όραμα, σύμφωνα με το οποίο η διασκέδαση δεν εξαρτάται από χημικές διεγερτικές ουσίες», αναφέρει σχολιάζοντας το θέμα, ο διευθυντής του ΕΚΠΙΝΤ Wolfgang Got.

Οι νέοι δοκιμάζουν ή κάνουν χρήση ναρκωτικών ουσιών πολύ συχνότερα κατά τη διάρκεια ταξιδιών σε άλλες χώρες, επισημαίνεται στη σχετική μελέτη. Το αποτέλεσμα αυτού είναι η ανάπτυξη κέντρων διασκέδασης που εκμεταλλεύονται έναν αντίστοιχο τουρισμό. Αναφέρεται χαρακτηριστικά: Στην Ισπανία, η χρήση παράνομων ουσιών σε χώρους διασκέδασης είναι μεγαλύτερη στα τουριστικά θέρετρα. Στη Σουηδία, όπου τα

επίπεδα της χρήσης αυτών των ουσιών είναι χαμηλά σε σχέση με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, διαπιστώθηκε ότι από τα άτομα νεαρής ηλικίας που είχαν δοκιμάσει παράνομες ουσίες, το 23% το έπραξε για πρώτη φορά ενώ βρισκόταν στο εξωτερικό. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, νεαροί που επέστρεψαν από την Ίμπιζα αναφέρουν ότι η συχνότητα χρήσης κάθε είδους ψυχοδραστικών ουσιών ήταν υψηλότερη στις διακοπές απ' ό,τι στον τόπο διαμονής. Για παράδειγμα, το ένα τρίτο χρηστών έκστασης (37%) έκαναν χρήση ναρκωτικών για πέντε ή περισσότερες ημέρες την εβδομάδα, ενώ βρίσκονταν σε διακοπές, ποσοστό τουλάχιστον πενταπλάσιο από το σύνηθες (7% στο Ηνωμένο Βασίλειο).

Πολλά και φτηνά ναρκωτικά

Όλες οι ναρκωτικές ουσίες που αναφέρονται στη μελέτη της EKIINT πωλούνται φτηνότερα στην αγορά, σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια (τα περισσότερα στοιχεία αφορούν το έτος 2004). Όπως διαπιστώνεται, η ουσία που χρησιμοποιείται περισσότερο είναι η κάνναβη ενώ στα κέντρα αποτοξίνωσης φτάνουν κυρίως χρήστες οπιοειδών (ηρωίνη κ. α.). Τα άτομα που ζητάνε βοήθεια από τα κέντρα αποτοξίνωσης είναι κυρίως χρήστες ηρωίνης, ακολουθούν οι χρήστες κάνναβης, κοκαΐνης κ.α. Οι μεγαλύτερες ποσότητες ηρωίνης και κοκαΐνης παράγονται σε χώρες εκτός Ευρώπης (Αφγανιστάν και Κολομβία αντίστοιχα). Ειδικότερα, οι ναρκωτικές ουσίες που εντοπίζονται συχνότερα στις χώρες της Ευρώπης είναι: Κάνναβη, Κοκαΐνη, Αμφεταμίνες, «Έκσταση», Παραισθησιογόνα και Ηρωίνη.

Γυναίκες χρήστες, μια ιδιαίτερη περίπτωση

Το πρόβλημα που παρουσιάζονται με τις γυναίκες - χρήστες είναι πιο πολύπλοκο επειδή συχνά συνοδεύεται με άλλα στοιχεία που πρέπει επίσης να αντιμετωπιστούν: όπως η σωματική ή σεξουαλική βία και το Έιτς. Το τελευταίο αποτελεί σύνθετο πρόβλημα αφού οι γυναίκες χρήστες ενέσιμων ψυχοδραστικών ουσιών (XEN) εμπλέκονται συνήθως στην παροχή σεξουαλικών υπηρεσιών και είναι πιο ευάλωτες στη μόλυνση από τον ιό HIV. Πρόσφατα στοιχεία από μελέτες της XEN σε εννέα χώρες της ΕΕ, έδειξαν ότι η εξάπλωση του ιού HIV ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 13,6% για τους άνδρες και 21,5% για τις γυναίκες.

4.2 Οι κοινωνικό- πολιτιστικές αρνητικές επιπτώσεις

Οι κοινωνικό-πολιτιστικές επιπτώσεις των τυπικών μορφών τουρισμού που περιγράφονται εδώ, αφορούν τα αποτελέσματα που έχουν στις τοπικές κοινωνίες οι άμεσες και έμμεσες σχέσεις με τουρίστες και η αλληλεπίδραση τους με την τουριστική βιομηχανία. Εξαιτίας πολλών αιτιών, οι τοπικές κοινωνίες που φιλοξενούν τον τουρισμό συχνά αποτελούν και το πιο αδύναμο συμβαλλόμενο μέρος στις σχέσεις αλληλεπίδρασης με τους φιλοξενούμενους τους και με τους φορείς παροχής υπηρεσιών. Οι αρνητικές επιπτώσεις ανακύπτουν, όταν ο τουρισμός φέρει αλλαγές στα συστήματα αξιών και συμπεριφοράς και για αυτόν τον λόγο απειλείται η γηγενής ταυτότητα. Επιπλέον, οι αλλαγές συχνά συμβαίνουν στη δομή της κοινωνίας, στις τελετές και στον τομέα ηθικής. Οι τυπικές μορφές τουρισμού μπορούν να προκαλέσουν αλλαγή ή απώλεια της τοπικής ταυτότητας και των αξιών, γεγονός που οφείλεται σε αρκετές σχετικές επιδράσεις που εξηγούνται παρακάτω:

Τα κοινωνικο-πολιτιστικά μειονεκτήματα περιλαμβάνουν:

- Πολιτισμική υποβάθμιση, ζημιά στην πολιτιστική κληρονομιά μπορεί να προκύψει από βανδαλισμούς, ρύπανση, μικρό βανδαλισμούς και παράνομη αφαίρεση στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς, ή με αλλαγή του ιστορικού τοπίου που περιβάλλει την περιοχή.
- Αντιπαραθέσεις σχετικές με τη χρήση των πόρων, όπως ανταγωνισμός ανάμεσα στον τουρισμό και στους τοπικούς πληθυσμούς για τη χρήση των πρωταρχικών πόρων όπως νερού και ενέργειας, κυρίως λόγω των λιγοστών τους αποθεμάτων.
- Αντιπαραθέσεις με παραδοσιακές χρήσεις γης μπορεί επίσης να προκύψουν σε παράκτιες περιοχές, όταν η κατασκευή ξενοδοχείων και τουριστικών υποδομών στην ακτογραμμή αποκόπτει την πρόσβαση των τοπικών σε μέρη όπου επιτρέπεται το παραδοσιακό ψάρεμα, καθώς και την οποιαδήποτε χρήση των περιοχών για αναψυχή.

Πολιτιστικές και ηθικές αντιθέσεις

Είναι πολλοί αυτοί που αποδίδουν τη χαλάρωση των ηθών της εποχής μας που φθάνουν μέχρι ηθικής παρακμής, μονοδιάστατα στον τουρισμό, έχει βέβαια και αυτός το μερτικό του σε τούτη την ηθική αλλοτρίωση, αλλά δεν είναι μοναδική πηγή της κρίσης (Βουτηράκης, 2005).

Λόγω του γεγονότος ότι ο τουρισμός αφορά τη μετακίνηση ανθρώπων σε διαφορετικές γεωγραφικές τοποθεσίες και την καλλιέργεια κοινωνικών σχέσεων ανάμεσα σε άτομα τα οποία διαφορετικά δεν θα συναντιόνταν, μπορεί να παρουσιαστούν πολιτιστικές αντιθέσεις ως αποτέλεσμα των διαφορών που διακρίνουν τους πολιτισμούς, τις εθνικές και θρησκευτικές ομάδες, τις αξίες, τον τρόπο ζωής, τις γλώσσες και τα επίπεδα ευημερίας. Η συμπεριφορά των τοπικών κατοίκων απέναντι στην τουριστική ανάπτυξη μπορεί να παρουσιαστεί μέσα από τα στάδια της ευφορίας όπου οι επισκέπτες είναι ιδιαίτερα καλοδεχόμενοι, της απάθειας, της ενόχλησης και πιθανώς του ανταγωνισμού όταν αρχίζει να αναπτύσσεται αντί-τουριστική συμπεριφορά ανάμεσα στους ντόπιους.

Οι πολιτιστικές διαφωνίες είναι πιθανό να προκύψουν επιπλέον λόγω:

- Οικονομικής ανισότητας – ανάμεσα στους τοπικούς και τους τουρίστες, οι οποίοι ξοδεύουν περισσότερα από όσα συνήθως ξοδεύουν στην πατρίδα τους.
- Ενόχλησης που οφείλεται στην τουριστική συμπεριφορά – Οι τουρίστες συχνά από άγνοια ή απροσεξία, δεν εκτιμούν τα τοπικά έθιμα και τις ηθικές αξίες. Φυσικές επιρροές που προκαλούν κοινωνικό άγχος

Οι φυσικές επιρροές που ασκεί ο αυξανόμενος τουρισμός σε ένα προορισμό μπορεί να προκαλέσουν κοινωνικό άγχος, καθώς επηρεάζουν την τοπική κοινωνία.

4.3 Ενεργητικές και παθητικές συνέπειες που δημιουργεί ο τουρισμός και τα ναρκωτικά στους τουριστικούς προορισμούς

Ο τουρισμός πέρα από τις θετικές επιρροές που μπορεί να έχει στην οικονομία και γενικότερα στην ανάπτυξη των περιοχών που των δέχονται έχει αντίστοιχα και αρνητικές επιπτώσεις. Επίσης συμπεριλαμβάνεται και το ρίσκο που λαμβάνουν η καθεμία ξεχωριστά όσον αφορά την ευθύνη της φιλοξενίας και της αποδοχής των τουριστών. Για την καλύτερη κατανόηση των επιπτώσεων που δημιουργεί ο τουρισμός ναρκωτικών στους τόπους προορισμού υπάρχει μια διάκριση σε ενεργητικό με τις αρνητικές και θετικές επιπτώσεις όπως επίσης παθητικό με τις αρνητικές και θετικές επιπτώσεις.

- Ενεργητικές περιπτώσεις
- Παθητικές περιπτώσεις

Ενεργητικές περιπτώσεις αφορούν προορισμούς στους οποίους η νομοθεσία του κράτους επιτρέπει την κατανάλωση ναρκωτικών ουσιών έστω και σε μικροποσότητες ή δεν υπάρχει καν νομοθεσία που να απαγορεύει τα ναρκωτικά. Παρακάτω αναφέρονται μερικές περιπτώσεις περιοχών που έχουν είτε πιο ελαστική νομοθεσία ,είτε μη απαγόρευση ναρκωτικών ουσιών. Επιπλέον τονίζονται μερικές από τις συνέπειες του τουρισμού αυτού στην χώρα όσον αφορά το κοινό που προσελκύει ,την οικονομία και άλλους παράγοντες που συμβάλλουν στην τουριστική ανάπτυξη γενικότερα.

Παθητικές περιπτώσεις αφορούν τους τόπους προορισμού που ενώ υπάρχει αυστηρή νομοθεσία για την κατανάλωση ναρκωτικών παρόλα' αυτά ελκύουν τουρίστες που κάνουν χρήση. Επίσης μελετώνται οι επιδράσεις των τουριστών που κάνουν χρήση όσον αφορά τους τουριστικούς προορισμούς και τις επιδράσεις αυτών στην τουριστική ανάπτυξη του κάθε τόπου.

4.3.1 Ενεργητικές χώρες στον τουρισμό ναρκωτικών

Οι χώρες που υπάγονται στο ενεργητικό κομμάτι του τουρισμού είναι εκείνες οι οποίες δεν απαγορεύουν το τουρισμό ναρκωτικών. Ο τουρισμός ναρκωτικών έχει πολλές νομικές επιπτώσεις και τα πρόσωπα που συμμετέχουν διακινδυνεύουν μερικές φορές να συνεχίσουν στο λαθρεμπόριο ναρκωτικών ή άλλες σχετικές με τα ναρκωτικά ενέργειες στις εγχώριες δικαιοδοσίες τους ή στις δικαιοδοσίες των χωρών επισκέπτονται, ειδικά εάν παίρνουν τις αγορές τους στην χώρα προέλευσης αντί να τις χρησιμοποιήσουν στο εξωτερικό. Η πράξη του ταξιδιού με σκοπό την αγορά ή τη χρησιμοποίηση ναρκωτικών είναι ο ίδιος ένα ποινικό αδίκημα σε μερικές νομοθεσίες κρατών. Στην Ευρώπη, το Άμστερνταμ είναι ένας δημοφιλής προορισμός για τους τουρίστες ναρκωτικών, λόγω της ολλανδικής φιλελεύθερης στάσης της κυβέρνησης απέναντι στη χρήση και την κατοχή μαριχουάνας. Μια άλλη ολλανδική πόλη που την επισκέπτονται συχνά τουρίστες ναρκωτικών είναι το Μάαστριχτ λόγω της θέσης τού κοντά στα σύνορα της Γερμανίας και του Βελγίου.

Ο τουρισμός ναρκωτικών αναπτύσσεται επειδή η νομοθεσία που ελέγχει την πώληση, την κατοχή και τη χρήση των φαρμάκων ποικίλλει εντυπωσιακά από τη δικαιοδοσία άλλων κρατών. Στην Αυστραλία, το κύριο αυστραλιανό έδαφος και η Νότια Αυστραλία έχουν μια πιο φιλελεύθερη προσέγγιση στη χρήση μαριχουάνας, προωθώντας το διακρατικό τουρισμό ναρκωτικών, ιδιαίτερα στη Βικτώρια και τη Νότια Νέα Ουαλία. Επιπλέον, μερικές περιοχές της βόρειας Νότιας Νέας Ουαλίας έχουν έναν

φιλελεύθερο ψυχαγωγικό πολιτισμό ναρκωτικών, ιδιαίτερα περιοχές γύρω από Nimbin όπου γίνεται το ετήσιο φεστιβάλ MardiGrass. Άλλοι δημοφιλείς προορισμοί περιλαμβάνουν τη Melana, στην Ινδία όπου παράγεται το διάσημο ινδικό χασίς, και τα βουνά Rif στο Μαρόκο όπου παράγεται επίσης χασίς. Στη Νότια Αμερική, μερικοί τουρίστες προσελκύονται στα αμαζόνεια χωριά για να δοκιμάσουν ένα τοπικό υγρό αποκαλούμενο ayahuasca που είναι ένα μίγμα ψυχεδελικών φυτών που χρησιμοποιείται στις παραδοσιακές τελετές. Ομοίως, οι τουρίστες στο Περού δοκιμάζουν τον παραισθησιογόνο κάκτο αποκαλούμενο San Pedro που αρχικά είχε χρησιμοποιηθεί από τις τοπικές φυλές.

Περίπτωση Ολλανδίας

Η Ολλανδία έχει μια πολιτική ναρκωτικών, η οποία διαφέρει από τα πρότυπα της ΕΕ. Εντούτοις, υπάρχει μια σύγκρουση στην πολιτική ναρκωτικών των Κάτω Χωρών. Γενικά, είναι παράνομο να αγοραστούν και να πουληθούν ναρκωτικά, αλλά το ανέχεται. Λόγω αυτού, υπάρχει μια εμφάνιση του τουρισμού ναρκωτικών μεταξύ όλων των αρνητικών αποτελεσμάτων του. Ένας λόγος για την αύξηση στον τουρισμό ναρκωτικών είναι επίσης οι τιμές ναρκωτικών, οι οποίες είναι χαμηλότερες στις Κάτω Χώρες απ' ό,τι σε άλλες χώρες (Farrell, 1998). «Από την κοινωνική και ιστορική προοπτική, είναι σαφές ότι τα ναρκωτικά πρόκειται να μείνουν. Η χρήση νόμιμων και παράνομων ναρκωτικών υπήρχε πάντα και είναι αναπόφευκτη σε όλες τις ανθρώπινες κοινωνίες» (Suissa, 2001).

Κατά τη διάρκεια της μετά σύγχρονης κοινωνίας, τα ναρκωτικά είναι ένα φαινόμενο που υπάρχει πολλά έτη. Η εικόνα των Κάτω Χωρών πάσχει από τον τουρισμό ναρκωτικών, εξαιτίας του γεγονότος ότι κάθε πρόσωπο φαντάζεται ότι οι Κάτω Χώρες είναι ένας παράδεισος για τους τουρίστες ναρκωτικών. Τα ηλικιωμένα πρόσωπα ενοχλούνται από αυτούς τους ανθρώπους και τον τρόπο ζωής, λόγω της αύξησης των καταναλωτών ναρκωτικών, των πωλητών και της εγκληματικής ενέργειας. Οι Κάτω Χώρες είναι η χώρα με τις σχετικά χαμηλές τιμές ναρκωτικών, εντούτοις εάν η ζήτηση αυξηθεί, οι τιμές θα αυξηθούν. Τα ναρκωτικά θα πουληθούν με τις υψηλότερες τιμές και οι πελάτες θα έχουν δύο δυνατότητες. Αρχικά, καταβάλλουν υψηλότερες τιμές, ή αφετέρου κάνουν κακουργήματα για να πάρουν τα ναρκωτικά τους.

Κατά συνέπεια, η ασφάλεια στις Κάτω Χώρες θα μειωθεί, ακολουθώντας μια μείωση των τουριστών γενικά, οι οποίοι δεν αγοράζουν ή δεν καταναλώνουν τα

ναρκωτικά. Ως εκ τούτου, οι τουρίστες θα φέρνουν λιγότερα χρήματα στην οικονομία. Επιπλέον, η εμφάνιση της πορνείας θα αυξηθεί. Πολλοί νέοι δεν έχουν αρκετά χρήματα για να χρηματοδοτήσουν τον εθισμό τους στα ναρκωτικά. Στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτοί οι νέοι κάνουν πορνεία, λόγω του ότι μπορούν να πάρουν πολλά χρήματα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Η «χρήση φαρμάκων μεταξύ των πληθυσμών που πάνε σε άλλη χώρα δεν είναι ένα νέο φαινόμενο» (Dupont, 2004).

Οι Κάτω Χώρες πρέπει να επιβεβαιώσουν την πολιτική ναρκωτικών τους στα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο κύριος στόχος είναι να αποκτηθούν συγκεντρωτικά ευρωπαϊκά νομικά πρότυπα. Λόγω αυτού οι αριθμοί των ‘coffee shops’ πρέπει να μειωθούν ή να αποβληθούν. Η ολλανδική κυβέρνηση δημιουργεί ένα σχέδιο για το πώς μπορούν να χειριστούν την κατάσταση των ναρκωτικών, και ειδικότερά τον τουρισμό ναρκωτικών. Ένα πρώτο βήμα που πρέπει να γίνει, είναι να αντιδράσουν ενάντια στο εμπόριο με τα ναρκωτικά. Οι Κάτω Χώρες έχουν τη δυνατότητα να αλλάξουν την εικόνα τους ως παράδεισο για τους τουρίστες ναρκωτικών, σε έναν προορισμό για διακοπές πολιτισμού και αναψυχής. Εντούτοις, πρέπει να αρχίσουν να κλείνουν τα κενά που υπάρχουν στο νόμο και να επαναπροσδιορίζουν την εικόνα του τουρισμού τους από ελκυστική για ναρκομανείς σε ελκυστική για τους πάντες!

Περίπτωση Ισπανίας

Η αυξανόμενη χρήση κατανάλωσης και ναρκωτικών κατά τη διάρκεια των διακοπών είναι ένας κύριος παράγοντας στην αύξηση της βίαιης δραστηριότητας μεταξύ των νέων τουριστών στους διάσημους προορισμούς διακοπών, αποκαλύπτει μια πρόσφατη μελέτη που έκανε το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο ερευνών και πρόληψης (IREFREA) European Institute of Studies of Prevention που εστιάζεται στην Ibiza και τη Μαγιόρκα, της Ισπανίας

Σύμφωνα με την έρευνα, 5% των τουριστών που επισκέφτηκε τα διάσημα τουριστικά νησιά Ibiza και Μαγιόρκα στην Ισπανία επιδόθηκε τουλάχιστον σε μια πράξη βίας κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του. Επιπλέον, 32.4% αναφέρθηκαν να έχουν δει βίαιες δραστηριότητες κατά τον χρόνο της διάρκειας παραμονής τους, 5.7% είπαν πως έβλεπαν τέτοια επεισόδια συχνά, και 4.6% των ερωτηθέντων είπε ότι βεβαίωσαν ότι έβλεπαν βίαιες πράξεις κάθε νύχτα που έβγαιναν. Η μελέτη είχε μια συνολική βάση ερωτηθέντων 3.003 τουριστών που επισκέφτηκαν τα δύο νησιά μεταξύ

των ετών 2007 και 2008. Οι ερωτώμενοι ήταν γερμανικών, βρετανικών, και ισπανικών υπηκοοτήτων ηλικίας 16 έως 35 χρονών και η έρευνα δόθηκε στους αερολιμένες Ibiza και Mallorca, την στιγμή που επέστρεφαν στις πόλεις τους μετά από τις διακοπές. Οι ερευνητές ήταν σε θέση να συγκρίνουν τις βίαιες συμπεριφορές αυτών των τουριστών μέσω των ποιοτικών και ποσοτικών τεχνικών που τους επέτρεψαν να έχουν καλύτερη διορατικότητα στο πόσο οι πτυχές της ζωής της νύχτας θέτει σε κίνδυνο ως προς τους παράγοντες που συνδέουν τον κινδύνου με την κατανάλωση ναρκωτικών και τη βία.

Συνεπώς, η έρευνα αποκάλυψε ότι το περισσότερο από 59.3% των τουριστών στη Μαγιόρκα και 58% εκείνοι στην Ibiza θεαθεί πιωμένο για περισσότερο από δύο φορές την εβδομάδα κατά τη διάρκεια της παραμονής του. Η χρήση των παράνομων ναρκωτικών, αφ' ενός, βρέθηκε να είναι κυρίαρχη στην Ibiza ειδικά μεταξύ των Ισπανών και Βρετανών τουριστών. Ο Calafat , ένας από τους συντάκτες της μελέτης, εξήγησε ότι οι τουρίστες που χρησιμοποίησαν κοκαΐνη ήταν τουλάχιστον τρεις φορές σε μεγαλύτερο κίνδυνο να αναμιχθούν σε μια φιλονικία από εκείνους που δεν χρησιμοποίησαν ναρκωτικά. Επίσης πρόσθεσε ότι οι τουρίστες που βρέθηκαν βαριά μεθυσμένοι «πέντε ή περισσότερες ημέρες την εβδομάδα ήταν 2.5 φορές πιθανότερο να μπλέξουν σε καβγάδες από εκείνους που δεν ήπιαν κατά τη διάρκεια των διακοπών τους.» Εν τω μεταξύ, οι ερευνητές δεν βρήκαν μια σύνδεση μεταξύ της βίας και της χρήσης Ecstasy μεταξύ των τουριστών κατά τη διάρκεια των διακοπών.

Περίπτωση της Καταλονίας

Οι τουρίστες συχνά από άγνοια ή απροσεξία, δεν εκτιμούν τα τοπικά έθιμα και τις ηθικές αξίες. Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση της Καταλονίας. Η Καταλονία αποτελούσε ανέκαθεν μια παγκόσμια δύναμη στην τουριστική βιομηχανία. Εντούτοις προώθησε ένα είδος τουρισμού βασισμένο στον ήλιο, τη διασκέδαση και τα ποτά. Το είδος των ανθρώπων που επισκέπτονται τη χώρα αποζητούν μόνο αυτά τα στερεότυπα και δεν ενδιαφέρονται για τις τοπικές αξίες. Αυτοί είναι άνθρωποι οι οποίοι στη χώρα τους δεν θα φώναζαν ποτέ μέσα στο δρόμο, δεν θα έπιναν αλκοόλ όλη μέρα ή δεν θα έσπαγαν όλες τις βιτρίνες καταστημάτων που θα έβρισκαν στο δρόμο της επιστροφής προς το «σπίτι». Στο Lloret de mar, στην Costa Brava, η τωρινή κατάσταση είναι μη αντιστρεπτή (Patronat de turisme Costa Brava Girona).

Περίπτωση του Λάος

Μετά την πρόσφατη κοσμοπλημμύρα των νέων δυτικών ταξιδιωτών πρόθυμων να δοκιμάσουν τη διάσημη τοπική συγκομιδή που εξάγει το Λάος, διάφορα κρησφύγετα οπίου ανοίγουν για να εξυπηρετήσουν τους τουρίστες στο βόρειο Λάος, με την προφανή κυβερνητική ελαστική νομοθεσία να μην επεμβαίνει. Το Λάος είναι ο τρίτος μεγαλύτερος παραγωγός οπίου στον κόσμο, ένα ναρκωτικό του οποίου η καλλιέργεια ενθαρρύνθηκε από τους πρώην γαλλικούς αποικιακούς διοικητές για την ιατρική του χρήση η οποία παραμένει κοινός γνωστή για την ανακούφιση πόνου. Οι ειδικοί γιατροί προειδοποιούν ότι ενώ το όπιο δεν είναι τόσο εύκολα εθιστικό όσο το παράγωγό του, η ηρωίνη, τα συμπτώματα είναι οδυνηρά παρόμοια και επιβάλετε η απόσυρση του. Για αυτό το λόγω έχει ασκηθεί κριτική από πολλά έθνη για τους αδύνατους νόμους σχετικά με την καταπολέμηση των ναρκωτικών, το Λάος έχει αφαιρέσει το όπιο από την αυστηρή νομοθεσία εδώ και μια δεκαετία. Οι φτηνές βίζα στην άφιξη και μια εθνική προώθηση τουρισμού που άρχισαν πριν μήνες έχουν γεμίσει το Λάος με αριθμό ρεκόρ τουριστών το οποίο έχει δημιουργήσει ακμή στην ανάπτυξη επιχειρήσεων για να εξυπηρετήσουν τις νέες αφίξεις. Σκεπτόμενοι ότι το κάπνισμα πίπας ξεκινάει από 33σεντς και η ενοικίαση δωματίου από 2\$ είναι πασιφανές ότι κάποιος με αυτές τις τιμολογήσεις μπορεί να μείνει για πολύ καιρό.

Περίπτωση Μεξικού

Ο μεξικανός Πρόεδρος Vicente Fox έχει υπογράψει έναν λογαριασμό που νομιμοποιεί τη χρήση σχεδόν κάθε φαρμάκου και ναρκωτικού που πουλήθηκε από τα ίδια μεξικάνικα καρτέλ που έχει ορκιστεί να παλέψει κατά τη διάρκεια των πέντε χρόνων καθηκόντων του.

Ο κατάλογος παράνομων ναρκωτικών που εγκρίνονται για την προσωπική κατανάλωση από το συνέδριο του Μεξικού είναι αρκετός να καταστήσει κάποιον ζαλισμένο. Κοκαΐνη, ηρωίνη, LSD, μαριχουάνα, PCP, όπιο, συνθετικές οπιούχες ουσίες, Mescaline, Peyote, μανιτάρια, Psilocybin, αμφεταμίνες, Methamphetamines. Και τα ποσά που εγκρίθηκαν για την κατοχή ανά-προσώπων από άτομα 18 και άνω θα μπορούσε εύκολα να μετατρέψει οποιοδήποτε πάρτι κολλεγίων σε ολονύκτιο πάρτι: μισό γραμμάριο κόκα, μερικά χαπιών Ecstasy, διάφορες δόσεις LSD, μερικές μίξης

μαριχουάνα, κουταλιές ηρωίνης, 5 γραμμάρια οπίου και περισσότερων από 0,91 κιλών του, παραισθησιογόνου κάκτου peyote.

Ο νόμος θα ήταν μεταξύ του πιο επιτρεπτικού στον κόσμο, βάζοντας το Μεξικό στην επιχείρηση των Κάτω Χωρών. Οι κριτικοί, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών ανώτερων υπαλλήλων αμερικανικής ασφάλειας ναρκωτικών, ήδη ανησυχούν ότι θα κεντρίσει ένα εσωτερικό πρόβλημα εθισμού και θα κάνει το Μεξικό έναν προορισμό τουρισμού ναρκωτικού (Enriquez, 2006)

Συμπληρωματική κατηγορία τουριστών

Υπάρχει μια κατηγορία τουριστών που συνδυάζουν την επίσκεψή τους με την αγορά διάφορων ουσιών που βρίσκουν δυσκολότερα στην χώρα τους και τις διακοπές τους. Άτομα κυρίως που ασχολούνται με την χρήση αναβολικών ουσιών ή ουσιών για χτίσιμο σώματος. Τα στοιχεία που φέρνει στη δημοσιότητα η Ελευθεροτυπία είναι μικρό μόνο δείγμα από τη δημόσια συζήτηση που γίνεται μέσω διαδικτύου μεταξύ χρηστών αναβολικών από όλο τον κόσμο σε σχέση με τη δυνατότητα του επισκέπτη της Ελλάδας να προμηθευτεί αναβολικά από νόμιμα ή λιγότερο νόμιμα σημεία πώλησης και φαρμακεία. Με έκπληξη διαπιστώνουμε πως ο κόσμος το 'χει τούμπανο ότι η Ελλάδα είναι από τις χώρες όπου ο επισκέπτης θα βρει με μεγάλη ευκολία αναβολικά κάθε είδους, εφόσον όχι μόνο είναι τόπος παραγωγής αλλά και ένα κράτος όπου η πρόσβαση σ' αυτές τις ουσίες είναι περίπου ελεύθερη. Πρόκειται για το misc.fitness.weights, στο οποίο περιέχονται 1.450 μηνύματα που αναφέρονται ειδικά στην Ελλάδα.

Όλες οι διεθνείς εκθέσεις που αναφέρονται στη μαύρη αγορά των αναβολικών τα τελευταία δέκα χρόνια περιλαμβάνουν σε εξέχουσα θέση την Ελλάδα. Η έκθεση της Εγκληματολογικής Υπηρεσίας της Αυστραλίας για το 2001 αναφέρει ότι το μεγαλύτερο φορτίο με αναβολικά που πιάστηκε από τα τελωνεία της χώρας το 2000-2001 είχε προέλευση την Ελλάδα. Από τα αναβολικά που εισέρχονται παράνομα στην Αυστραλία τα περισσότερα έχουν προέλευση τις ΗΠΑ. Ακολουθεί η Ελλάδα, η Ταϊλάνδη και το Ενωμένο Βασίλειο (Australian Illicit Drug Report 2000-01).

Το Γραφείο Ερευνών του αμερικανικού Κογκρέσου Government Accountability Office, (GAO) έχει συντάξει έκθεση από το 2005, σχετικά με τη διακίνηση αναβολικών στις ΗΠΑ χωρίς συνταγή. Η έκθεση συμπεραίνει ότι τα περισσότερα

αναβολικά που πωλούνται παράνομα στις ΗΠΑ έχουν προέλευση το εξωτερικό και ιδίως το Μεξικό, τη Ρωσία, τη Ρουμανία και την Ελλάδα (Crampton, 1999).

4.3.2 Παθητικές χώρες στον τουρισμό ναρκωτικών

Ηθική υπόσταση παρεργόμενων υπηρεσιών (αλλοτρίωση ντόπιων πληθυσμών)

Οι άνθρωποι στις διακοπές συμπεριφέρονται συχνά με τρόπο που ποτέ δεν θα είχαν στο σπίτι τους. Η συμπεριφορά που στο σπίτι μπορεί να κοστίζει μια απώλεια εργασίας, στις διακοπές, μακριά από το σπίτι γίνεται μη συγχωρητέα, ανεχθήσα σε ένα βαθμό και πράγματι είναι εν μέρει αναμενόμενη. Οι παθητικές χώρες είναι οι χώρες οι οποίες έχουν κρούσματα τουρισμού ναρκωτικών αλλά παρά την θέληση τους. Λόγω των διογκούμενων ρευμάτων τουρισμού υπάρχουν περιπτώσεις που εισέρχονται και άτομα μη επιθυμητά είτε λόγω των συνηθειών τους όπως η χρήση ουσιών είτε λόγω των προβλημάτων που δημιουργούν.

Επομένως οι οικοδεσπότες έχουν συχνά μια διαστρεβλωμένη άποψη της φύσης των εγχώριων πολιτισμών των φιλοξενούμενων τους, καθώς επίσης και τη φύση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των ανδρών και των γυναικών. Λαμβάνοντας υπόψη αυτήν την θεωρία και στα πλαίσια του διεθνούς τουρισμού, οι αναπτυσσόμενες χώρες χωρίς καθιερωμένα σχέδια της χρήσης οινοπνεύματος μπορούν να διατρέξουν το μεγαλύτερο κίνδυνο κοινωνικά ως αποτέλεσμα του τουρισμού.

Περίπτωση Ελλάδας

Η ελληνική κοινωνία δεν αποτελεί τέτοιο παράδειγμα αποδιοργανωτικών αποτελεσμάτων από την επίδραση επίδειξης. Για παράδειγμα σύμφωνα με τον Allen (1985 : 95) η Ελλάδα έχει ιστορία στο ποτό από την εποχή του χαλκού και ίσως νωρίτερα. Στην Ελλάδα (Blum & Blum, 1969) και στην Ιταλία (Lolli, Serianni, Golder, & Luzzatto-Fegiz, 1958) η κατανάλωση κρασιού είναι ενσωματωμένη στην καθημερινή ζωή όπως επίσης και στις διάφορες εκδηλώσεις ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις επομένως η μέθη σε δημόσια κλίμακα είναι σπάνια γιατί το ποτό το έχει συνηθίσει σε μικροποσότητες ο οργανισμός. Έτσι οι τουρίστες που επισκέπτονται την Ελλάδα προκειμένου να συμβαδίσουν με τις συνήθειες τις χώρας ίσως το παρακάνουν και οι

περισσότεροι δεν είναι συνηθισμένοι στο αλκοόλ με αποτέλεσμα να μεθούν ευκολότερα και να παρασύρονται.

Βλέποντας τα στατιστικά της Γ. Γ. ΕΣΥΕ παρατηρούμε το μεγαλύτερο αριθμό τουριστών που έχουν επισκεφτεί τα τελευταία χρόνια την Ελλάδα αποτελείται από τις εξής 6 πρώτες θέσεις :

1. Ηνωμένο Βασίλειο	1.400.134
2. Γερμανία	1.093.402
3. Αλβανία	585.254
4. Ιταλία	602.197
5. Ολλανδία	425.513

(ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1)

4.4 Το φαινόμενο των Άγγλων τουριστών

Ο Σερ Τόμας Γκρέσαμ τον 16^ο αιώνα στην προσπάθεια του να εξηγήσει στη βασίλισσα Ελισάβετ Α' για ποιους λόγους έχει κατακυλήσει το σελίνι έλεγε πως «Το κακό χρήμα εκδιώκει το καλό». Πιθανότατα δεν θα γνώριζε πως το δικό του απόφθεγμα μερικούς αιώνες αργότερα θα είχε εφαρμογή στον ελληνικό τουρισμό.

Όπως βλέπουμε η πλειοψηφία των τουριστών που επισκέπτονται την χώρα μας προέρχονται από ευρωπαϊκές χώρες και συγκεκριμένα ο μεγαλύτερος αριθμός τουριστών είναι κάτοικοι της Μεγάλης Βρετανίας. Παρόλα αυτά σύμφωνα με δημοσιεύματα της εφημερίδας «Το Βήμα» οι νεαροί Βρετανοί αποτελούν το μαύρο πρόβατο του τουρισμού μας θεωρούμενοι ως οι χειρότεροι τουρίστες, ωστόσο οι μεγαλύτερης ηλικίας συμπατριώτες τους αναζητούν ήρεμες διακοπές. Σε γενικές γραμμές είναι φιλειρηνικοί, αν και έχουν ροπή προς το ποτό και εσχάτως προτιμούν τα πακέτα all inclusive.

Σύμφωνα με τα αστυνομικά δελτία και τους περισσότερους παράγοντες της αγοράς αρκούν 100 νεαροί Άγγλοι για να φέρουν τα πάνω κάτω, για να αμαυρώσουν την εικόνα μιας ολόκληρης περιοχής και να διώξουν τους «καλούς τουρίστες» για πάντα από τη χώρα. Βέβαια οι Βρετανοί δεν έρχονται από μόνοι τους αλλά κατόπιν συμφωνιών των tour operators του Ηνωμένου Βασιλείου με Έλληνες ξενοδόχους και επιχειρηματίες με ότι αυτό συνεπάγεται για την ποιότητα του προϊόντος της «βαριάς βιομηχανίας της χώρας» (Χεκίμογλου ,1998).

Διάφορες περιπτώσεις στον ελληνικό χώρο

Το φαινόμενο δεν είναι νέο καθώς ουκ ολίγοι προορισμοί προλείαναν το έδαφος για την επέλαση των μαινόμενων Άγγλων. Ο κάβος στην Κέρκυρα, τα Μάλια στην Κρήτη, η Καρδάμαινα στην Κω, ο Λαγανάς στην Ζάκυνθο και μέχρι πρότινος το Φαληράκι στη Ρόδο αποτέλεσαν και αποτελούν πεδίο δόξης λαμπρό για να εκπληρωθούν όλα τα απωθημένα της Βρετανικής νεολαίας. Οι νεαροί ως επί το πλείστον προερχόμενοι από τις εργατικές συνοικίες των Βρετανικών πόλεων, όπου κυριαρχούν η οικογενειακή βία και η μέθη από νωρίς το απόγευμα, εκμεταλλεύονται τα πολύ φθηνά τουριστικά πακέτα αλλά και την ανοχή των τοπικών κοινωνιών δημιουργώντας σοβαρά προβλήματα στον τουρισμό της χώρας-και όχι μόνο. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι τα «ελέη» των οργισμένων τουριστών σε Ελλάδα, Κύπρο, Ισπανία έφτασαν να γίνουν σειρά στην αγγλική τηλεόραση την περίοδο 2000-2001 υπό τον τίτλο “Club Reps”.

Υπάρχουν πέντε σημεία στη χώρα όπου κατά κάποιον τρόπο εφαρμόζονται προγράμματα τουρισμού σεξ και τουρισμού αλκοόλ. «Εμείς τα χαρακτηρίζουμε πακέτα που ντροπιάζουν το τουριστικό μας προϊόν» ανέφερε μιλώντας στο «Βήμα» ο πρόεδρος του Συνδέσμου των εν Ελλάδι Τουριστικών και Ταξιδιωτικών Γραφείων (ΗΑΤΤΑ) κ. Ευαγγέλου. Η χώρα μας αντλεί από αγγλική τουριστική δεξαμενή ένα μεγάλο κομμάτι τουρισμού χαμηλότατου επιπέδου. «Αφιερωθήκαμε στο να προσελκύσουμε αυτού του είδους την πελατεία, η οποία έχει ως πρώτο κριτήριο τη χαμηλή τιμή. Εμείς όμως βάζοντας την ετικέτα του φτηνού και φτηνιάρικου προϊόντος ξεπουλήσαμε τον τουρισμό μας». Ο κ. Ευαγγέλου επισημαίνει ότι πολλοί tour operators της Βρετανικής αγοράς προσελκύουν αυτή την πελατεία λέγοντας τους «θα βρείτε αυτό που ψάχνετε» βάζοντας και τους ντόπιους επιχειρηματίες στο παιχνίδι.

Σύμφωνα με τον κ. Λαμπρινό πρόεδρο της ένωσης Ξενοδόχων Ηρακλείου Κρήτης η περιοχή αποτελεί μια «εξαίρεση χωρίς ανταγωνισμό» καθώς φιλόξενοι επισκέπτες «από τον κοινωνικό πυθμένα» της Αγγλικής» «Αιτία στάθηκε η ανοχή στις μικρές δήθεν οικογενειακές μονάδες που στερούνται βασικών προδιαγραφών σημειώνει και προσθέτει «Εμφανίστηκαν στον Άγιο Νικόλαο μέσω του club 18-30 με φασαρίες, μεθύσια και ναρκωτικά και το αποτέλεσμα ήταν να αντιδράσει ο κόσμος, να γίνουν αυτοδικίες από τους ντόπιους και εν τέλει να εκδιωχθούν κοινωνίας.». Στην πορεία οι tour operators ανακάλυψαν τα Μάλια «όπου 12000 κλίνες απευθύνονται στον «κοινωνικό πυθμένα», ενώ υπάρχει χαλαρή εφαρμογή του νόμου και ανοχή στην τοπική κοινωνία». Σύμφωνα με τον κ. Λαμπρινό, στα Μάλια κάθε βράδυ έξι-επτά χιλιάδες άτομα συγκεντρώνονται σε

ένα συγκεκριμένο δρόμο και βρίσκονται σε «υπαίτια μέθη, σε κατάσταση κραιπάλης, αφού καταναλώνουν και παραισθησιογόνα».

Το ζήτημα έχει εγείρει πια σοβαρές ανησυχίες στους κατοίκους της περιοχής, η αγορά όμως φαίνεται να έχει εγκλωβιστεί σε ένα φαύλο κύκλο, αφού έχοντας δεσμευτεί με τους tour operators του εξωτερικού δεν μπορούν να αλλάξουν πελάτες, ενώ οι ίδιοι οι Άγγλοι «δεν θέλουν να τους βλέπουν ούτε ζωγραφιστούς γιατί προσβάλλουν και ντροπιάζουν» την ταυτότητα τους. Δεν είναι μόνο η Κρήτη που αντιμετωπίζει πρόβλημα. Η Κέρκυρα με τον Κάβο και η Ζάκυνθος με τον Λαγανά φιλοξενούν παρόμοιες καταστάσεις. «Πέρα από τα ποτά που είναι μπόμπες, γίνεται διαγωνισμός στριπτίζ κάθε εβδομάδα και όποια κοπέλα κερδίσει πίνει δωρεάν μπόμπες για ολόκληρη την εβδομάδα» λέει ξενοδοχειακός υπάλληλος της περιοχής. «Κοιμούνται όπου να' ναι». Ο Κάβος έχει την τιμητική του και σε πόρνο-διαγωνισμούς με συμμετέχοντες νεαρές Αγγλίδες οι οποίες επιδίδονται σε άσεμνες πράξεις.

Η Ρόδος έπειτα από επίπονες προσπάθειες ετών, κατάφερε και έδιωξε τον κακό τουρισμό. «Ο χούλιγκαν διώχνει τους άλλους, πίνει όλη τη νύχτα, κοιμάται όλη τη μέρα και δεν ενδιαφέρεται καθόλου για την ποιότητα» επισημαίνει ο πρόεδρος της Ένωσης ξενοδόχων Ρόδου κ. Β. Μηναΐδης. Αυτοί οι χούλιγκαν έδιωχναν και τους καλούς Άγγλους και ευτυχώς έφυγαν από το Φαληράκι» τονίζει και προσθέτει χαρακτηριστικά: «Καλύτερα η φωτιά παρά αυτοί!». Σύμφωνα με τον κ. Μηναΐδη, η «κουτοπόνηρη αντιμετώπιση» εκ μέρους των Ελλήνων λειτούργησε εν τέλει εις βάρος του νησιού, αφού η παρουσία των «βαρβάρων» οδήγησε σε απομάκρυνση των υπολοίπων Βρετανών από την Ρόδο.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1 Παγκόσμια έκθεση του Ο. Η. Ε. για τα ναρκωτικά

Σύμφωνα με τη Παγκόσμια Έκθεση του ΟΗΕ για τα Ναρκωτικά, που παρουσιάστηκε από τον Αντόνιο-Μαρία Κόστα, Εκτελεστικό Διευθυντή του Γραφείου του ΟΗΕ για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα, η πρόσφατη σταθεροποίηση στην παγκόσμια αγορά των ναρκωτικών βρίσκεται υπό απειλή. Η μεγάλη άνοδος της καλλιέργειας κόκας και ο κίνδυνος έξαρσης της χρήσης ναρκωτικών στις αναπτυσσόμενες χώρες, απειλούν να υπονομεύσουν την πρόσφατη πρόοδο στον έλεγχο των ναρκωτικών.

5.1.1 Λιγότερο από το 5% των ενηλίκων παίρνουν ναρκωτικά.

Η έκθεση του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα δείχνει ότι το ποσοστό των ενηλίκων (15-64 ετών) που έχουν δοκιμάσει ναρκωτικά τουλάχιστον μια φορά το τελευταίο δωδεκάμηνο είναι χαμηλό (1 στους 20). Το ποσοστό των προβληματικών χρηστών (άτομα με σοβαρή τοξικοεξάρτηση) είναι ακόμη μικρότερο: 26 εκατομύρια άτομα, περίπου το 0,6% του ενήλικου πληθυσμού του πλανήτη. Τα τελευταία χρόνια έχουμε εντυπωσιακά αποτελέσματα όσον αφορά τον έλεγχο των ναρκωτικών, ιδιαίτερα σε σύγκριση με άλλες ψυχοτρόπες ουσίες είτε ο επικεφαλής του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα. Ο καπνός σκοτώνει 5 εκατομύρια ανθρώπους το χρόνο. Το αλκοόλ περίπου 2,5 εκατομύρια και τα ναρκωτικά σκοτώνουν παγκοσμίως περίπου 200.000 άτομα το χρόνο. Ο έλεγχος των ναρκωτικών έχει φέρει σημαντικά αποτελέσματα: η ηρωίνη, η κοκαΐνη και τα συνθετικά ναρκωτικά, ενώ έχουν καταστρεπτικά αποτελέσματα για τον ίδιο τον χρήστη, δεν είχαν σοβαρές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία όπως ο καπνός και το αλκοόλ είπε ο κ. Κόστα, οποίος ωστόσο προειδοποίησε ότι στο μέλλον, πρέπει να αναλάβουμε περισσότερες πρωτοβουλίες. Η πρόσφατη μεγάλη αύξηση στην προσφορά ναρκωτικών από το Αφγανιστάν και την Κολομβία, ενδέχεται να οδηγήσει σε αύξηση των ποσοστών εξάρτησης, εξαιτίας των χαμηλότερων τιμών και της μεγαλύτερης καθαρότητας των δόσεων (Περιφερειακό κέντρο πληροφόρησης του Ο. Η. Ε.).

5.1.2 Η αποτελεσματικότητα του ελέγχου των ναρκωτικών.

Το διεθνές σύστημα ελέγχου των ναρκωτικών οικοδομήθηκε σε διάστημα ενός αιώνα, αρχής γενομένης με την επιτροπή που δημιουργήθηκε το 1909 στη Σανγκάη για τον έλεγχο του εμπορίου του οπίου. Η φετινή Παγκόσμια Έκθεση για τα Ναρκωτικά κάνει μια ανασκόπηση των εκατό χρόνων της πολιτικής για τα ναρκωτικά. Δείχνει ότι σε σύγκριση με έναν αιώνα πριν, η παγκόσμια παραγωγή οπίου είναι περίπου 70% χαμηλότερη, λαμβάνοντας όμως υπόψη ότι ο παγκόσμιος πληθυσμός τετραπλασιάστηκε κατά την ίδια περίοδο. Η Παγκόσμια Έκθεση κάνει μια αξιολόγηση των τάσεων στον τομέα των ναρκωτικών την περίοδο μετά την ειδική σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης (UNGASS) του 1998, η οποία παρότρυνε τα κράτη να πράξουν περισσότερο για τον έλεγχο των ναρκωτικών. «Οι στατιστικές για τα ναρκωτικά δείχνουν ότι το πρόβλημα έχει περιοριστεί εντυπωσιακά κατά τον περασμένο αιώνα, ενώ έχει σταθεροποιηθεί τα τελευταία 10 χρόνια» είπε ο κ. Κόστα. Μεγάλη αύξηση της προσφοράς ηρωίνης και της καλλιέργειας κόκας σε περιοχές που βρίσκονται υπό τον έλεγχο ανταρτών (Περιφερειακό κέντρο πληροφόρησης του Ο. Η. Ε.).

5.1.3 Παγκόσμια Έκθεση για τα Ναρκωτικά

Η Παγκόσμια Έκθεση κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για την πολύ πρόσφατη άνοδο στην προσφορά ναρκωτικών. Το 2007 στο Αφγανιστάν σημειώθηκε σοδειά-ρεκόρ οπίου, με συνέπεια η παγκόσμια παράνομη παραγωγή οπίου να έχει διπλασιαστεί σε σχέση με το 2005. Οι περισσότερες καλλιέργειες οπίου (80%) βρίσκονται σε 5 νότιες επαρχίες της χώρας, όπου οι Ταλιμπάν αποκομίζουν κέρδη από τα ναρκωτικά. Στην υπόλοιπη χώρα η καλλιέργεια οπίου είτε βρίσκεται στο τέλος της είτε μειώνεται σε χαμηλά επίπεδα. « Η σταθερότητα και η αύξηση της οικονομικής βοήθειας εξαφανίζουν το όπιο σε πολλές επαρχίες του Αφγανιστάν. Στις νότιες περιοχές, που βρίσκονται υπό τον έλεγχο των Ταλιμπάν, η μάχη κατά των ναρκωτικών και των ανταρτών πρέπει να είναι ταυτόχρονη» είπε ο κ. Κόστα. Η ίδια εικόνα υπάρχει και στην Κολομβία, όπου η καλλιέργεια της κόκας αυξήθηκε κατά 27% το 2007, αν και παραμένει περίπου 40% χαμηλότερη από το 2000. Η παραγωγή των φύλων της κόκας και της κοκαΐνης επικεντρώνεται κυρίως σε 10 δήμους (το 5% από τους 195 δήμους της χώρας) στους οποίους παράγεται σχεδόν η μισή ποσότητα κοκαΐνης (280 μετρικοί

τόνοι). «Στην Κολομβία όπως και στο Αφγανιστάν, οι περιοχές με τη μεγαλύτερη παραγωγή κόκας βρίσκονται υπό τον έλεγχο των ανταρτών» παρατήρησε ο κ. Κόστα. Παρά την σημαντική αύξηση της παραγωγής κόκας, η παραγωγή της κοκαΐνης στην Κολομβία (παγκοσμίως ο μεγαλύτερος παραγωγός) παρέμεινε η ίδια λόγω της μείωσης της σοδειάς. «Τα τελευταία χρόνια, η κυβέρνηση της Κολομβίας κατάστρεψε μεγάλη έκταση καλλιέργειας κόκας χρησιμοποιώντας εναέρια μέσα. Ήταν μια αναμφισβήτητα επιτυχημένη επιχείρηση τόσο κατά των ένοπλων ομάδων όσο και κατά των εμπορών ναρκωτικών. Στο μέλλον, με την αποδιοργάνωση του FARC, ο έλεγχος της καλλιέργειας κόκας ίσως καταστεί ευκολότερος» είπε ο κ. Κόστα.

5.1.4 Οι αγορές κάνναβης και αμφεταμινών παρέμειναν σταθερές.

Η παγκόσμια αγορά κάνναβης είναι σταθερή ή ακόμη και λίγο πεσμένη. Η παραγωγή κάνναβης υπολογίζεται ότι είναι 8% χαμηλότερη σε σχέση με το 2004, ενώ η παραγωγή χασίς υποχώρησε κατά περίπου 20% ανάμεσα στο 2004 και το 2006. Ωστόσο έχουν παρατηρηθεί δύο ανησυχητικές τάσεις: Το Αφγανιστάν έχει γίνει μεγάλος παραγωγός χασίς, πιθανώς μεγαλύτερος και από το Μαρόκο. Στις αναπτυσσόμενες χώρες, η παραγωγή σε κλειστό χώρο παρουσιάζει αυξητικές τάσεις. Το μέσο επίπεδο της ψυχότροπου ουσίας (THC) σχεδόν διπλασιάστηκε στην αγορά των Η.Π.Α. μεταξύ του 1996 και του 2006, από το 4,6% στο 8,8%. Η χρήση των τύπου αμφεταμίνης διεγερτικών, όπως οι μεταμφεταμίνες και το έκσταση έχει από το 2000 ισορροπήσει σε παγκόσμιο επίπεδο. Παρόλα αυτά η παραγωγή και η κατανάλωση παραμένει ένα πρόβλημα στην Ανατολική και Νοτιοανατολική Ασία ενώ αρχίζει να αναπτύσσεται η αγορά στην Εγγύς και Μέση Ανατολή.

5.1.5 Νέοι δρόμοι εμπορίου.

Η Παγκόσμια Έκθεση επιβεβαιώνει την ύπαρξη συστηματικών αλλαγών στους κύριους δρόμους των ναρκωτικών, ιδιαίτερα για την κοκαΐνη. Εξαιτίας της σταθερής ζήτησης της κοκαΐνης στην Ευρώπη και τη βελτίωση του ελέγχου στις παραδοσιακές οδούς, οι έμποροι των ναρκωτικών έχουν βάλει στόχο τη Βόρεια Αφρική. Η υγεία και η ασφάλεια της περιοχής βρίσκονται σε κίνδυνο. Κράτη στην Καραϊβική, την Κεντρική Αμερική και τη Δυτική Αφρική, όπως και οι γειτονικές περιοχές του Μεξικού,

βρίσκονται ανάμεσα στους μεγαλύτερους παραγωγούς κόκας (οι χώρες των Άνδεων) και τους μεγαλύτερους καταναλωτές (Βόρεια Αμερική και Ευρώπη) προειδοποίησε κ. Κόστα. «Τα χρήματα από τα ναρκωτικά διαφθείρουν κυβερνήσεις, ενώ χρησιμοποιούνται και για την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας: Η προαγωγή του κράτους δικαίου είναι ο καλύτερος τρόπος για την καταπολέμηση του εμπορίου των ναρκωτικών». Η Παγκόσμια έκθεση για τα Ναρκωτικά αποκαλύπτει το φόβο για τη δημιουργία νέων αγορών ναρκωτικών στις αναπτυσσόμενες χώρες. «Ο κίνδυνος για τα φτωχά έθνη είναι υπαρκτός. Οι αδύναμες κυβερνήσεις δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν την επίθεση των ισχυρών βαρόνων των ναρκωτικών ή της εξάρτησης από τα ναρκωτικά. Η επίθεση πρέπει να αποδυναμωθεί μέσω της τεχνικής βοήθειας, καλύτερης πρόληψης και θεραπείας, και μέσω της επιβολής του νόμου» είπε ο κ. Κόστα.

5.1.6 Εστίαση στην υγεία και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Επισημαίνοντας ότι οι πόροι για τη δημόσια ασφάλεια είναι πολύ περισσότεροι από αυτούς που διατίθενται για τη δημόσια υγεία, ο κ. Κόστα ζήτησε να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην υγεία που αποτελεί τον πρώτο κανόνα για τον έλεγχο των ναρκωτικών. «Η τοξικό-εξάρτηση είναι μια ασθένεια που πρέπει να προβλέπεται και να θεραπεύεται όπως κάθε άλλη ασθένεια» είπε ο κ. Κόστα. Αναφερόμενος στη φετινή 60η επέτειο της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, ο επικεφαλής του Γραφείου ζήτησε τον πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τον έλεγχο των ναρκωτικών. Τάχθηκε υπέρ της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των τοξικό-εξαρτημένων και κατά της θανατικής ποινής για εγκλήματα που έχουν σχέση με τα ναρκωτικά. «Τα ναρκωτικά σκοτώνουν, δεν πρέπει όμως να σκοτώνουμε λόγω των ναρκωτικών» (εφημερίδα Greek Insight, 2008).

5.2 Τρόποι αντιμετώπισης

5.2.1 Μείωση της προσφοράς

Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας καθώς και οι εξελίξεις στην οικονομία των γειτονικών βαλκανικών χωρών, που έχουν ως αποτέλεσμα το μεγάλο αριθμό λαθρομεταναστών στη χώρα, αποτελούν επιβαρυντικούς παράγοντες όσον αφορά τη

συνοριακή και εσωτερική διακίνηση, λόγος για τον οποίο πολλές φορές έχει χαρακτηριστεί η Ελλάδα ως «Σταυροδρόμι ναρκωτικών». Παρόλα αυτά, θεωρώντας ότι τα υπάρχοντα κατασταλτικά μέτρα είναι σε μεγάλο βαθμό επαρκή, το Υπουργικό συμβούλιο αποφάσισε ότι η έμφαση πρέπει να δοθεί στην περαιτέρω ενίσχυση των πρωτοβουλιών που έχουν ήδη αναλάβει οι διωκτικές υπηρεσίες. Παράλληλα έγινε ορατή η ανάγκη για αναβάθμιση του συντονισμού των Διοικητικών Αρχών, η οποία διενεργείται από το συντονιστικό όργανο δίωξης ναρκωτικών, (ΣΟΔΝ). Ειδικότερα, όλες οι Διοικητικές αρχές, δηλαδή η Ελληνική Αστυνομία, το Λιμενικό Σώμα, τα τελωνεία και το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ), οι οποίες υπάγονται σε τρία διαφορετικά υπουργεία (Δημόσιας Τάξης, Εμπορικής Ναυτιλίας και Οικονομικών), θα πρέπει να ολοκληρώσουν την εκπόνηση ενός κοινού σχεδίου δράσεις. Το υπάρχον νομικό πλαίσιο αφορά την ύπαρξη του συντονιστικού οργάνου (ΣΟΔΝ) είναι επαρκές και οποιαδήποτε κενά μπορούν να συμπληρωθούν μέσα σε αυτό το πλαίσιο. Προκειμένου όμως να επιτευχθεί επαρκής συντονισμός στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας και να υπάρξει ακριβής προσδιορισμός των αρμοδιοτήτων των επιμέρους υπηρεσιών, θα πρέπει να προχωρήσει η σύναψη μνημονίων μεταξύ των Διοικητικών Αρχών τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο (ΕΚΤΕΠΙΝ).

5.2.2 Νομοθεσία για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών

Σύμφωνα με το ψήφισμα του συμβουλίου της 29ης Νοεμβρίου 1996 για την αντιμετώπιση του στην Ευρωπαϊκή Ένωση ((96/C 375/02), και ιδίως το άρθρο Κ.1). Εκτιμάται ότι η καταπολέμηση της εξάρτησης από τα ναρκωτικά και η συνεργασία για το σκοπό αυτό είναι θέματα που ενδιαφέρουν όλα τα κράτη μέλη ότι το σφαιρικό σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση των ναρκωτικών που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης στις 15 και 16 Δεκεμβρίου 1995 τονίζει την ανάγκη αντιμετώπισης του προβλήματος του τουρισμού ναρκωτικών στα κράτη μέλη. Έχοντας συνείδηση ότι ο τουρισμός ναρκωτικών αποτελεί ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο πρόβλημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση λαμβάνοντας υπόψη τα αίτια της άτοπης χρήσης ναρκωτικών και την ανάγκη πρόληψης. Αναγνωρίζοντας ότι ο τουρισμός ναρκωτικών εμφανίζεται μόνον σε ορισμένα κράτη μέλη και ότι η έκταση του προβλήματος κυμαίνεται σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Επιθυμώντας να προωθήσει και να εξασφαλίσει υψηλό βαθμό συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, ώστε να διευκολυνθεί η ουσιαστική και αποτελεσματική αντιμετώπιση του

προβλήματος του τουρισμού ναρκωτικών. Επιθυμώντας να εξασφαλίσει τη δημιουργία της πλέον αποτελεσματικής οργάνωσης για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Σημειώνοντας ότι μερικά κράτη μέλη έχουν συνάψει ήδη διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

1. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση το πρόβλημα του τουρισμού ναρκωτικών, το Συμβούλιο καλεί τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη:

- να βελτιώσουν και να επιταχύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών,
- να συντονίσουν τις επιχειρησιακές δράσεις τους και
- να ενισχύσουν αμοιβαία τις διαδικασίες για την εφαρμογή του εθνικού δικαίου όσον αφορά το τουρισμό ναρκωτικών.

2. Έχοντας υπόψη τις διακυμάνσεις όσον αφορά την έκταση του προβλήματος του τουρισμού ναρκωτικών το οποίο αντιμετωπίζουν τα επιμέρους κράτη μέλη και, κατά συνέπεια, την ανάγκη θέσπισης ειδικών μέτρων για την καταπολέμησή του, το Συμβούλιο καλεί κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, όπου αυτό είναι σκόπιμο:

- να βελτιώσει και να επιταχύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μέσω των υφισταμένων διαύλων σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο ή, ενδεχομένως, μέσω της δημιουργίας τέτοιων διαύλων. Αυτό θα περιλαμβάνει, όπου απαιτείται, τη συμμετοχή ενός κεντρικού κομβικού σημείου επιβολής του νόμου με σκοπό την ενίσχυση του συντονισμού όσον αφορά το πρόβλημα του τουρισμού ναρκωτικών σε κάθε ένα από αυτά τα κράτη μέλη και τη διατήρηση των επαφών με τα κεντρικά κομβικά σημεία επιβολής του νόμου άλλων κρατών μελών. Στις περιπτώσεις αυτές, θα πρέπει να εφαρμόζεται το εθνικό δίκαιο κάθε κράτους μέλους.
- να ανταλλάσσει προσωπικό ή / και να χρησιμοποιεί τους υφιστάμενους αξιωματικούς-συνδέσμους.
- να αναλαμβάνει διαβουλεύσεις όσον αφορά τη σχεδιαζόμενη δράση εκατέρωθεν των συνόρων και, κατά περίπτωση, σε συνεργασία με τα κράτη διαμετακόμισης.
- να καταστήσει τη διαδικασία μεταβίβασης των ποινικών δικογραφιών τόσο ευέλικτη και αποτελεσματική όσο είναι πρακτικά δυνατό, ούτως ώστε, εφόσον αυτή η

διαδικασία είναι διαθέσιμη σε ένα κράτος μέλος, να μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά για την αντιμετώπιση μεγάλου αριθμού σχετικά μικρών παραβάσεων.

3. Το Συμβούλιο καλεί την Μονάδα Ναρκωτικών της Europol να δώσει ιδιαίτερη προσοχή, στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσής της σχετικής με την κατάσταση των ναρκωτικών, στις σοβαρότερες πτυχές του φαινομένου του τουρισμού ναρκωτικών, ώστε να επιτραπεί στο Συμβούλιο, μετά από την παραλαβή αυτής της έκθεσης, να αναπροσαρμόσει, όπου αυτό είναι σκόπιμο, το έγγραφο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον τουρισμού ναρκωτικών και την αξιολόγηση των μέτρων για την καταπολέμηση του προβλήματος (Συμβούλιο Ευρωπαϊκής Ένωσης, 1996).

"Thus a man climbs on dangerous paths in the highest mountains so as to mock his fears and trembling knees." (Freiedrich Nietzsche, Human, All Too Human, 1878)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Γ. Γ. ΕΣΥΕ Τμήμα τουρισμού “στατιστικές δικαιοσύνης” της ΕΣΥΕ (πίνακες β.10 και γ.3) από σχετικούς πίνακες του Υπουργείου Δημοσίας Τάξης
- 2) Δασκαλάκη Ηλ. κ. ά. , (1983), Απονομή της ποινικής δικαιοσύνης στην Ελλάδα, Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, σελ.259.
- 3) Ηγουμενάκης Ν., Κραβαρίτης Κ., Λύτρας Π. (1999 σελ.117-118, 147) «Εισαγωγή στον τουρισμό», Αθήνα: εκδόσεις interbooks
- 4) Κουκλάκη Δ., Ελευθεριάδου Ε.,2006, Γεννημένοι για εξαρτήσεις (επιστήμη) αρ. φύλλου 18629, «Τα νέα» Σάββατο 2 σεπτ.2006
- 5) Κουρκούτας Ηλ., (2001) Η ψυχολογία του εφήβου θεωρητικά ζητήματα και κλινικές περιπτώσεις, αποκλίνουσες συμπεριφορές κοινωνικοί παράμετροι Αθήνα: εκδόσεις ελληνικά γράμματα, σελ.. 418-423
- 6) Πανελλήνιας Συντονιστικής Επιτροπής κατά των Ναρκωτικών, 1985, προβλέπει επίσης την εμπεριστατωμένη έκδοση «Ναρκωτικά και Ελληνική Νεολαία» «Βήμα – Εβδομάδα» της 12.4.1981, σελ. 5 , Αθήνα, σελ. 49
- 7) Χουρδάκη Μ., (29.11.1981) «διαπιστώσεις» εφημερίδα «Το Βήμα», Αθήνα: εκδόσεις Λαμπράκης

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). Understanding attitudes and predicting social behaviour. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- 2) Beck U., (1992) Risk society: Toward a new Modernity. London: Sage.
- 3) Beck U., 1994 Reinvention of Politics: Toward a Theory of reflexive Modernization. In reflexive Modernization: Politics, Tradition and Aesthetics in the modern Social Order, U. Beck, A. Giddens and S. Lash, eds., pp. 1-55. Cambridge: Polity press.
- 4) Costa, P.T., & McCrae, R.R. (1992b). NEO-PI-R: Revised NEO personality inventory (NEO-PI-R). Odessa, Florida: Psychological Assessment Resources.

- 5) Dupont, H., 2004. Killing Time: drug and alcohol problems among asylum seekers in the Netherlands. *International journal of drug Policy*. Vol.16.
- 6) Eysenck, H.J., & Eysenck, S.B.G. (1996). *Manual of the Eysenck Personality Scales (EPS adult) (revised edition)*, London: Hodder & Stoughton Educational.
- 7) Farrell, G., 1998. Routine activities and drug trafficking: the case of Netherlands. *International Journal of Drug Policy*. Vol.9
- 8) Feagin, J.R., (2005), "Racial and Ethnic Relations: Census Update", publisher: Prentice Hall Ptr
- 9) Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention, and behaviour: An introduction to theory and research*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- 10) Llewellyn, D.J. (in press). The psychology of risk taking: towards the integration of psychometric and neuropsychological paradigms. *American Journal of Psychology*
- 11) Lupton D., And B. Tulloch (2002) "Life would be pretty dull without risk": voluntary risk taking and its pleasure. *Health, Risk and Society* 4(2): 113-124
- 12) Maticka-Tyndale, E; Herold, E, S & Mewhinney, D (1998) "Casual Sex on Spring Break: Intentions and Behaviors of Canadian Students", in *The Journal of Sex Research*, volume 35,no 3,pp 254-264
- 13) Moore, Roland, S., 2002-2003, *Annals of tourism research*, Gender and alcohol use in a Greek tourist town, [Vol. 22, issue 2], 398-399
- 14) Mueller, K., 2008, *European Drug tourism – The negative effects of drug tourism in the Netherlands*, conference for the unit Social and political perspectives on tourism in the Tourism degree, England, University of Lincoln,
- 15) Oppermann M., (1999), *Annals of tourism research*, sex tourism, vol. 26 (2) Australia Griffith University-Gold Coast, publisher: Elsevier pp.253,256
- 16) O'Connell Davidson, J. , 1996, *Sex Tourism in Cuba*. *Race & Class* 38(1), pp. 39-48
- 17) Pearce, P. (2005) *Tourist behaviour: themes and conceptual schemes*, Clevedon: Publications Channel view
- 18) Pizam, A. Et al. (2004) the Relationship between Risk-Taking, Sensation-Seeking, and the Tourist Behavior of Young Adults: A Cross-Cultural Study, *Journal of Travel Research*, vol. 42, (pt 3), pp. 251-260.
- 19) Ryan C (1997) *The Tourist Experience: Anew Introduction*. London: Cassell
- 20) Selanniemi, T. (2003) *On Holiday in the Liminoid Playground: Place, Time, and Self in Tourism*, in Bauer, T, G and McKercher, B (Eds) *Sex and Tourism: Journeys of Romance, Love and Lust*, London: Haworth Hospitality Press.

- 21) Shield, R., (1990), The System of Leisure: Liminality and the Carnavalesque at Brighton Theory, Culture & Society Volume 7 Seminar Reading Social& Political Perspectives on Tourism 2007.
- 22) Suissa, A., 2001. Cannabis, social control and exclusion: the importance of social ties. International Journal of Drug Policy. Vol. 12
- 23) Swarbrooke J. et al. (2003) Adventure Tourism – The new frontier. Oxford: Butterworth-Heinemann
- 24) Truong T., (1990), Sex. Money and Morality: Prostitution and Tourism in South east Asia London: Zed Books, pp199
- 25) Voase, R., (2007), Consumer Culture .and Tourism, Lecture at University of Lincoln
- 26) Zuckerman, M., (1994), Behavioural expressions and biosocial bases of Sensation Seeking. Cambridge: Cambridge University Press.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

1. Βουτυράκης Μ., (2005), Τι κερδίζουμε;, Τι κερδίζουμε από τον τουρισμό στην Ελλάδα και τι χάνουμε;, (αναρτήθηκε 30/07/05) Διαθέσιμο στην διεύθυνση: http://www.ecocrete.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=1681&Itemid=8 2 [τελευταία επίσκεψη 12/09/08]
2. Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ (UNRIC) Κατηγορία Άρθρου: Νέα των ΜΚΟ Ημερομηνία Δημοσίευσης: 26 Ιουνίου 200852) http://www.eurocharity.org/article.php?article_id=4328
3. Υπουργείο υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης, 2006, Νέα εθνική στρατηγική για τα ναρκωτικά 2005-2012, Οργανισμός κατά των ναρκωτικών, σελ.2, διαθέσιμο στη σελίδα (www.mohaw.gr)
4. Australian crime commission, 2000-01, Australian Illicit drug report, ppp.15-17 Available at: http://www.crimecommission.gov.au/html/pg_publications.html [Last accessed: 13/09/08] (<http://www.cometravel.lincoln.ac.uk/papers/submission.php?paper=342> [last visit 15/04/08])
5. Enriquez, Sam, 2006, Mexico to allow use of drugs, [print edition a-1], Los Angeles Times, world available at: <http://articles.latimes.com/2006/may/03/world/fg-legalize3>). uploaded on 03/05/06, visited at: 20/08/08

6. Federal foreign office, Germany, (2008), Schengen Agreement <http://www.auswaertigesamt.de/diplo/de/willkommeninD/EinreiseUndAufenthalt/Schengen.html#t1>. (Accessed 22 April 2008)
7. Maticka -Tyndale, E; Herold. E, S& Oppermann, M (2003) Casual Sex among Australian schoolies, in The Journal of sex Research, volume 40, no 2, pp 158-169, Cabi abstracts available at: <http://web.ebscohost.com/ehost/pdf?vid=3&hid=106&sid=bc3ee516-bd81-4a74-925d-d5f2d3c47dd4%40sessionmgr109>
8. Plataforma SINC (2008, September 24). Holiday Drug Taking Linked To Acts Of Violence. ScienceDaily. Retrieved October 27, Patronat de turisme Costa Brava Girona 2008, from <http://www.sciencedaily.com/releases/2008/09/080923140842.htm>
9. (YAD) Campaign Youth against Drugs, Φιλανδία, (αναρτήθηκε 01/01/05) Διαθέσιμο στην διεύθυνση: <http://www.huumeboikotti.org/en/tourism.html> [τελευταία επίσκεψη 13/09/08]
10. Thomas Crampton (1999) Drug Tourism in Laos, English Menus and New Opium Dens: Westerners Flock east for an 'Asian Trip', International herald tribune (<http://www.ihf.com/articles/1999/03/01/opium.2.t.php>) published march 01/03/99, (last accessed 07/10/08)
11. Zondella M., (2005), Schengener Abkommen. Federal foreign office Germany 2008 http://www.bpb.de/popup/popup_lemmata.html?guid=EW94AA. (Accessed 20 April)
12. Maslow A.(1995-2008) Abraham Maslow's Hierarchy of Needs motivational model [online], Business balls, Available from <http://www.businessballs.com/maslow.htm> [accessed 13 April 2008]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΧΡΗΣΗ, ΕΜΠΟΡΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΗ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 1972-1989					
ΕΤΟΣ	ΣΥΛΗΦΘΕΝΤΕΣ	ΔΙΟΧΘΕΝΤΕΣ	ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΘΕΝΤΕΣ	ΚΡΑΤ. ΚΑΤΑΔΙΚΟΙ	ΕΓΓΕΓ. ΤΟΞΙΚ/ΝΕΙΣ
1972		195	265(13)		2276(-)
1973	411	411	321(25)		2114(-)
1974	429	429	284(35)	669(71)	2204(-)
1975	344	344	245(36)	688(59)	2547(156)
1976		418	229(23)	563(20)	2648(20)
1977		369 (37)	286(23)	567(14)	3826(80)
1978	412	508 (67)	271(21)	586(16)	4345
1979	476	625 (70)	302(28)	618(17)	4336(117)
1980	583	784 (126)	238(22)	664(17)	4668(138)
1981	559	871 (108)	334(15)	687(11)	5546(687)
1982	755	1133 (160)	333(39)	706(12)	5122(905)
1983	707	1047 (121)	331(26)	867(15)	5518(742)
1984	643	1022 (99)	327(26)	852(12)	
1985	979	992 (101)	328(21)	632(7)	(σ παρένθεση όσοι
1986	1750	1880 (173)	365(33)	662(11)	όσοι είναι
1987	2530	2701 (283)	397(37)	832(12)	εξαρτημένοι
1988	2465	2916 (292)	671(54)	931(6)	σ' οπιούχα, ηρωίνη,
1989	2649	3095 (354)			μορφίνη, κωδεΐνη,
					όπιο

("στατιστικές δικαιοσύνης" της ΕΣΥΕ (πίνακες β.10 και γ.3) από σχετικούς πίνακες του Υπουργείου Δημοσίας Τάξης (Πρακτικά Βουλής, συνεδρ. Ν' , σελ. 2572 και εφημερίδα "Το Βήμα", της 6.12.1987 ,σελ. 53)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΑΦΙΞΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΤΑ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ ΙΟΥΝΙΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ					
	Κράτη υπηκοότητας αλλοδαπών	Ιούνιος	Ιούλιος	Αύγουστος	Σύνολο
I.	ΚΡΑΤΗ ΕΥΡΩΠΗΣ	3.901.193	4.929.972	5.023.819	13.854.984
1	Αυστρία	83.080	117.300	91.999	292.379
2	Βέλγιο	51.413	82.757	73.369	207.539
3	Βουλγαρία	103.521	73.493	65.967	242.981
4	Γαλλία	94.620	124.848	109.703	329.171
5	Γερμανία	327.918	404.570	360.914	1.093.402
6	Δανία	57.742	77.054	56.631	191.427
7	Εσθονία	1.191	1.172	1.575	3.938
8	Ηνωμένο Βασίλειο	399.780	497.775	502.579	1.400.134
9	Ιρλανδία	16.908	17.022	18.044	51.974
10	Ισπανία	26.363	15.990	51.331	93.684
11	Ιταλία	126.139	207.221	268.837	602.197
12	Κύπρος	17.004	28.760	34.530	80.294
13	Λετονία	2.914	3.346	4.118	10.378
14	Λιθουανία	4.668	3.889	4.418	12.975
15	Λουξεμβούργο	3.957	7.553	7.134	18.644
16	Μάλτα	933	1.260	1.276	3.469
17	Ολλανδία	105.788	174.345	145.380	425.513
18	Ουγγαρία	30.266	44.120	36.843	111.229
19	Πολωνία	48.368	77.912	70.506	196.786
20	Πορτογαλία	1.976	1.667	2.646	6.289
21	Ρουμανία	56.448	44.088	54.419	154.955
22	Σλοβακία	22.647	29.800	30.012	82.459
23	Σλοβενία	9.782	18.337	18.558	46.677
24	Σουηδία	74.004	81.930	71.276	227.210
25	Τσεχία	60.031	65.544	65.856	191.431
26	Φινλανδία	31.463	31.695	37.267	100.425
27	Αλβανία	110.007	137.445	337.802	585.254
28	Ελβετία	47.523	62.332	51.333	161.188
29	Νορβηγία	67.776	69.183	53.131	190.090
30	Π. Γ. Δ. Μ.	35.196	44.134	51.492	130.822
31	Ρωσία	49.338	52.570	55.646	157.554
32	Σερβία- Μαυροβούνιο	50.932	70.307	66.720	187.959
33	Λοιπά κράτη Ευρώπης	22.573	27.105	37.339	87.017
II.	ΚΡΑΤΗ ΑΣΙΑΣ	55.570	67.544	83.750	206.864
34	Ιαπωνία	6.271	4.260	5.398	15.929
35	Ιράν	495	560	733	1.788
36	Ισραήλ	15.245	22.105	25.362	62.712
37	Κίνα	2.545	1.929	2.284	6.758
38	Λίβανος- Συρία	1.907	3.027	4.915	9.849
39	Ν. Κορέα	3.703	3.531	3.032	10.266
40	Τουρκία	15.601	22.293	31.271	69.165
41	Λοιπά κράτη Μ. Ανατολής	731	1.179	1.263	3.173
42	Λοιπά κράτη Ασίας	9.072	8.660	9.492	27.224
III.	ΚΡΑΤΗ ΑΦΡΙΚΗΣ	6.396	6.361	7.841	20.598
43	Αίγυπτος- Σουδάν	2.536	2.334	3.337	8.207
44	Νοτιοαφρικανική Ένωση	2.804	2.640	2.093	7.537
45	Λοιπά κράτη Αφρικής	1.056	1.387	2.411	4.854
IV.	ΚΡΑΤΗ ΑΜΕΡΙΚΗΣ	89.708	76.003	67.824	233.535
46	Αργεντινή	1.559	1.205	1.724	4.488
47	Βραζιλία	2.048	2.255	2.105	6.408
48	Μεξικό	1.439	2.362	3.084	6.885

49	Η. Π. Α.	62.375	50.381	40.783	153.539
50	Καναδάς	20.743	17.662	17.916	56.321
51	Λοιπά κράτη Αμερικής	1.544	2.138	2.212	5.894
V.	ΚΡΑΤΗ ΩΚΕΑΝΙΑΣ	18.513	19.244	17.028	54.785
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	2.312.456	2.865.676	3.015.094	8.193.226